

denk mee

Zwolle

Participatiejournaal

Verslag van de participatie over Stadsbroek en IJsselvizier

Inhoudsopgave

1. Inleiding 4

1.1. Waarom een participatiejournaal? 4

1.2. Ons Zwolle van Morgen 5

1.3. Leeswijzer 5

2. Doelen, uitgangspunten, aanpak beleidsvorming 6

2.1. Doelen 6

2.2. Aanpak 7

2.3. Uitgangspunten 8

2.4. Beleidsontwikkeling 8

3. Betrokken stakeholders 9

4. Overzicht communicatiemiddelen 10

5. Overzicht participatieactiviteiten 15

5.1. Online mogelijkheden 16

5.2. Vragenlijst 17

5.3. Meedenkavond IJsselvizier & Stadsbroek 17

5.4. Persoonlijke gesprekken resultaten 18

6. Resultaten 19

6.1. Resultaten participatie Stadsbroek 19

6.2. Resultaten participatie IJsselvizier 25

6.3. Gebiedsonafhankelijke ideeën 31

6.4 Vragenlijst 35

6.5 Ingediende stukken 40

7. Het vervolg 41

Bijlage I
Stakeholders 43

Bijlage II
Panelen informatieavonden (22 en 23 februari 2023) 52

Bijlage III
Opgehaalde meningen stadsbroek 55

Bijlage IV
Opgehaalde meningen IJsselvizier 66

Bijlage V
Vragenlijst 73

Bijlage VI
Ingediende stukken 79

Samenvatting communicatie- en participatietraject verkenning Stadsbroek & IJsselvizier

De gemeente Zwolle startte een verkenning over de bijdrage die de ontwikkeling van de gebieden Stadsbroek en IJsselvizier kan leveren voor de stad Zwolle. Op dit moment heeft een groot deel van de grond een agrarische bestemming. De vraag is of de gebieden in de toekomst een andere bestemming krijgen. Moet het worden gebruikt voor landbouw, natuur, wonen of een combinatie daarvan? Inwoners, ondernemers, organisaties en andere geïnteresseerden zijn gevraagd hierover mee te denken. Gemeente Zwolle hecht grote waarde aan de mening en ideeën van inwoners en andere betrokkenen bij het maken van plannen voor de stad.

Dit communicatie- en participatietraject liep van januari tot maart 2023 en bestond uit een online mogelijkheid voor het indienen van ideeën, reageren op ideeën van anderen, het invullen van een vragenlijst, een aantal persoonlijke gesprekken met partijen en twee fysieke participatiebijeenkomsten over de gebieden Stadsbroek en IJsselvizier.

Samenvatting resultaten

De enorme opkomst tijdens de avondbijeenkomsten en de vele ingezonden ideeën, reacties en ingevulde vragenlijsten laten een enorme betrokkenheid zien bij het onderwerp. Uit de antwoorden op de vragenlijst blijkt dat ‘het groene karakter’ van Stadsbroek en IJsselvizier door bijna twee derde van de mensen die gereageerd hebben, hierna te noemen respondenten, als waardevol wordt gezien. Daarnaast hecht ongeveer de helft van de respondenten veel waarde aan ‘de natuur’, ‘de rust’ en ‘het uitzicht’. Voor de toekomst geldt voor beide gebieden dat ‘nieuwe natuur, die toegankelijk is voor iedereen’ door de meeste respondenten als het belangrijkst wordt gevonden. Uit de uitkomsten van de vragenlijst blijkt ook dat bij de afweging van ideeën, volgens de meeste respondenten rekening gehouden moet worden met de planten en dieren die in het gebied leven en dat het plan klimaatbestendig is.

Tijdens de meedenkavonden konden de aanwezigen op een kaartje aangeven wat zij het belangrijkste vinden voor de gebieden Stadsbroek en IJsselvizier. De meesten gaven aan het belangrijk te vinden dat de natuur behouden en/of versterkt wordt. Dit geldt voor zowel voor Stadsbroek als IJsselvizier. Ook een recreatieve invulling wordt veelal genoemd. Een aantal aanwezigen gaf aan wel open te staan voor woningbouw, mits kleinschalig en passend. Echter, er wordt ook benoemd dat woningbouw hier ongewenst is, omdat het ten koste gaat van de natuur. Veel aanwezigen zijn omwonenden van de gebieden of inwoner van Stadshagen. Zij gebruiken de gebieden om te wandelen of fietsen en tot rust te komen. Met name de inwoners van Stadshagen hechten hier groot belang aan, gezien het weinige groen in hun eigen wijk.

Tenslotte hadden inwoners, ondernemers en andere belanghebbenden de gelegenheid om hun eigen idee voor de toekomstige gebieden Stadsbroek en IJsselvizier in te dienen. Ook hier zijn een groene invulling van de gebieden, of groen in combinatie met recreatie, de belangrijkste thema’s . Er is maar een klein aantal ideeën binnengekomen met de invulling voor woningbouw. De reacties van anderen hierop waren veelal negatief.

De conclusie is dat een groene invulling, eventueel met recreatie, door de meeste participanten gewenst is. Dit geldt voor zowel Stadsbroek als IJsselvizier.

1. Inleiding

1.1. Waarom een participatiejournaal?

Dit participatiejournaal is het verslag van de participatie rondom de verkenning van de gebieden Stadsbroek en IJsselvizier. Het doel van de participatie was: het laten meedenken van inwoners en andere betrokkenen over de toekomst van deze gebieden. Het verslag beschrijft de opzet van de participatie en geeft een overzicht van alle activiteiten en opbrengsten. Dit verslag is bedoeld voor iedereen die heeft bijgedragen, overige inwoners, raadsleden en andere geïnteresseerden. Dit verslag is opgesteld door Bureau Buhrs; het bureau dat de gemeente heeft geadviseerd over en ondersteund bij het participatietraject.

“We willen graag met elkaar verkennen hoe we de gebieden willen invullen. Meedenken en Meedoen kan op verschillende manieren. In deze fase is alles nog bespreekbaar. Er is geen voorkeur voor het ene of andere idee. Op deze manier bekijken we samen wat we belangrijk vinden voor de gebieden.”

- Gerdien Rots
  (wethouder gemeente Zwolle)

1.2. Ons Zwolle van Morgen

In 2021 stelde de gemeente Zwolle de Omgevingsvisie 'Ons Zwolle van Morgen' vast. Hierin schetst de gemeente haar visie voor de fysieke leefomgeving, waarin al het beleid van nu en de ideeën voor de toekomst van Zwolle bij elkaar komen. In de Omgevingsvisie wordt het startschot gegeven voor een verkenning van de mogelijke invulling van de gebieden Stadsbroek en IJsselvizier:

> "Bekend zijn ook de locaties IJsselvizier en Stadsbroek. Deze gebieden, in zekere zin onderdeel van de rand van Stadshagen, hebben inmiddels een uitgebreide historie. Ze hebben echter ook nog weinig perspectief. We starten daarom een verkennend onderzoek waarbij we breed onderzoeken welke kwalitatieve bijdrage de gebieden Stadsbroek en IJsselvizier kunnen leveren in de ontwikkeling van Zwolle. We onderzoeken de potentie van het gebied voor onder meer natuur, landschapsontwikkeling, mobiliteit, cultuurhistorie en woningbouw. We betrekken daarin de omgeving en verkennen het draagvlak voor verschillende mogelijkheden voor toekomstig gebruik en bijpassende inrichting." (Omgevingsvisie 'Ons Zwolle van Morgen', 2021)

Gemeente Zwolle streeft naar een invulling van de gebieden die zoveel mogelijk aansluit bij de wensen en behoeften van de mensen die er direct mee te maken hebben. Tegelijkertijd is het belangrijk dat de invulling van de gebieden bijdraagt aan de ontwikkeling van heel Zwolle. Doordat belangen uiteen kunnen lopen, kan dit ingewikkeld zijn. Wat voor de één goed is, is voor de ander misschien juist ongewenst. Om een goede afweging te maken, is het van belang om veel meningen en ideeën te horen. Samen maken we namelijk betere plannen, die bijdragen aan ons Zwolle van Morgen.

Beleidsmatig vallen de gebieden Stadsbroek en IJsselvizier onder één verkenning. Maar de gebieden zijn verschillend in omvang, landschappelijke kenmerken en gebruik. Dat betekent dat de uitkomsten van de verkenning voor Stadsbroek en IJsselvizier verschillend kunnen zijn. Daarom is de participatie zo opgezet dat participanten voor beide gebieden apart konden meedenken.

1.3. Leeswijzer

Dit participatiejournaal bestaat uit de volgende onderdelen:

- **Doelen, uitgangspunten en opzet van de participatie en communicatie (hoofdstuk 2);**
- **Betrokken stakeholders (hoofdstuk 3)**
- **Ingezette communicatiemiddelen (hoofdstuk 4);**
- **Uitgevoerde participatieactiviteiten (hoofdstuk 5);**
- **Resultaten (hoofdstuk 6);**
- **Het vervolg (hoofdstuk 7).**

2. Doelen, uitgangspunten, aanpak beleidsvorming

2.1. Doelen

Het doel van de participatie was dat inwoners, ondernemers en andere betrokkenen konden mee denken en adviseren over de toekomst van de gebieden Stadsbroek en IJsselvizier.

Dat meedenken kon op verschillende manieren. Om zoveel mogelijk mensen aan te spreken is er gekozen voor zowel online als offline participatiemogelijkheden. Online kon men een vragenlijst invullen over welke waarde deze gebieden kunnen hebben voor Zwolle. Mensen met concrete ideeën konden deze online indienen. Daarnaast konden mensen reageren op de door anderen ingediende ideeën. Tijdens de inloopbijeenkomsten kon men op dezelfde manier meedenken: zelf ideeën indienen en reageren op ideeën van anderen. Ook was er ruimte om met elkaar in gesprek te gaan.

De participatieactiviteiten hadden de volgende doelen:

1) Zo breed mogelijk verkennen op welke manier de gebieden kunnen bijdragen aan de ontwikkeling van Zwolle. Een brede verkenning betekent dat niemand is uitgesloten en iedereen welkom is om ideeën, wensen, zorgen, bezwaren en initiatieven kenbaar te maken.

2) Verkennen van het draagvlak bij de doelgroepen voor verschillende mogelijkheden voor toekomstig gebruik en bijpassende inrichting van de gebieden.

3) Een bijdrage leveren aan het te maken raadsvoorstel met de richting voor de toekomst van Stadsbroek en IJsselvizier.

2.2. Aanpak

Voorafgaand aan het traject is een participatieplan opgesteld waar de strategie voor het traject is uitgezet. In het participatieplan zijn de doelen, doelgroepen, strategie, kernboodschap, participatieactiviteiten en communicatiemiddelen (inclusief de planning) beschreven. Voor dit participatietraject was het belangrijk dat de doelgroepen werden geïnformeerd en dat zij hun visie en voorkeuren met de gemeente konden delen. Daarom is uit gegaan van participatieniveau 2. Dit betekent dat inwoners, omwonenden, ondernemers en andere geïnteresseerden de mogelijkheid kregen om mee te denken en te adviseren, waardoor de gemeente inzicht verkreeg in de voor- en nadelen van bepaalde ideeën.

We wilden een diverse groep bereiken. Daarom is er een brede wervingscampagne opgezet. Zie hoofdstuk 4 voor een overzicht van de ingezette communicatiemiddelen. Daarnaast konden mensen op verschillende manieren meedenken: via het interactieve online platform, de vragenlijst en op de bijeenkomsten. Zie hoofdstuk 5 voor meer informatie over de ingezette participatieactiviteiten.

2.3. Uitgangspunten

Als gemeente vinden we transparante en begrijpelijke communicatie een belangrijke voorwaarde voor een succesvolle participatie. Om hieraan te voldoen is er tijdens dit communicatie- en participatietraject rekening gehouden met de volgende richtlijnen:

1) Tijdige, duidelijke en volledige informatie, zodat deelnemers een goede bijdrage kunnen leveren.

2) Alle communicatie is in begrijpelijke taal (zo veel mogelijk op taalniveau B1).

3) Het participatiedoel is helder voor participanten. Er wordt duidelijk beschreven wat er met inbreng wordt gedaan en hoe het vervolgproces eruit ziet.

4) De participanten weten dat er in de participatiefase voor alle ideeën en wensen ruimte is, maar dat niet alle ingebrachte ideeën ook daadwerkelijk uitgevoerd kunnen worden. Er wordt een afweging gemaakt tussen verschillende belangen.

5) Initiatiefnemers van al bekende ideeën over het toekomstig gebruik en inrichting van de gebieden mogen hun ideeën tijdens de participatie kenbaar maken. Iedereen mag ideeën inbrengen en alle ideeën worden gelijk behandeld. Geen enkele organisatie en/of persoon krijgt voorrang.

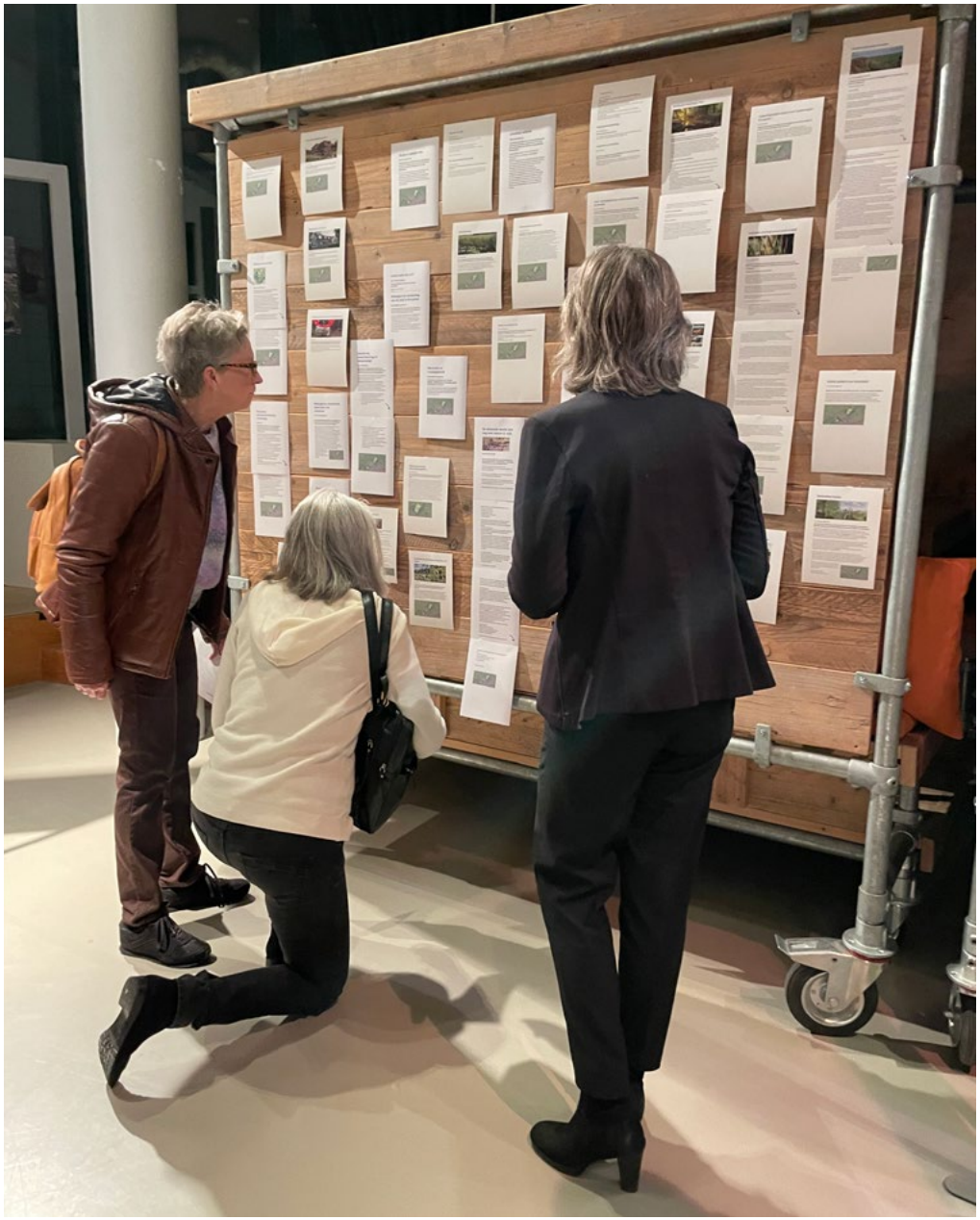
6) Er worden verschillende doelgroepen uitgenodigd en bevraagd, zodat er aandacht is voor alle verschillende belangen (grondeigenaren, woningzoekenden, recreanten, natuurliefhebbers e.d.). Dit gebeurt zowel in Zwolle als in de aangrenzende gemeenten.

2.4. Beleidsontwikkeling

De verkenning voor Stadsbroek en IJsselvizier gaat over beleidsvorming. Het is nog geen planvorming. Dat betekent dat er in het kader van deze verkenning geen besluit wordt genomen over plannen. De verkenning moet leiden tot richtinggevende uitspraken voor nieuw beleid voor deze gebieden. Of er nieuw beleid moet komen, anders dan geformuleerd in de huidige Omgevingsvisie, moet uit de richtinggevende uitspraken blijken.

De opdracht voor deze verkenning is om breed te onderzoeken welke kwalitatieve bijdrage de gebieden stadsbroek en IJsselvizier kunnen leveren in de ontwikkeling van Zwolle. Vanwege deze brede scope heeft de gemeente Zwolle haar inwoners en andere geïnteresseerden gevraagd om hier in een vroeg stadium over mee te denken. Uit de verkenning moet blijken of het beleid moet worden aangepast. Tijdens deze verkenning worden dus geen plannen gemaakt of beoordeeld. Van planvorming is pas sprake wanneer het beleid is aangepast, of als plannen binnen de bestaande kaders passen.

Tijdens de participatie zijn meningen, belangen en ideeën opgehaald. Daarbij is ook gekeken naar verschillende doelgroepen. Deze opbrengsten zijn samengevat in dit participatiejournaal. Met behulp van dit participatiejournaal wordt een concept-opinienota opgesteld. De raadsfracties geven hun mening over en opmerkingen op het participatiejournaal en de opinienota tijdens een raadsdebat. Vervolgens stelt het college uitspraken op voor het beleid voor Stadsbroek en IJsselvizier; de zogenaamde richtinggevende uitspraken. Hiermee wordt de verkenning afgerond.

3. Betrokken stakeholders

De communicatie en participatie richtte zich op:

- Bewoners binnen of direct grenzend aan het IJsselvizier gebied
- Bewoners binnen of direct grenzend aan het Stadsbroek gebied
- Inwoners van Stadshagen
- Inwoners van Westenholte
- Inwoners van Zwolle
- Inwoners van 's Heerenbroek
- (agrarisch) ondernemers binnen of direct grenzend aan de gebieden
- Pachters van gronden in Stadsbroek en/ of IJsselvizier
- Leden belangenorganisatie
- Projectontwikkelaars
- Woningzoekenden
- Studenten/ jongeren
- Medeoverheden: (de dagelijks besturen van) gemeente Kampen, Zwartewaterland, provincie Overijssel en waterschap (Drents Overijsselse Delta)

De volledige stakeholderslijst is te vinden in bijlage I. Deze lijst is voornamelijk opgesteld tijdens een aantal interne overleggen van het projectteam, waarin verschillende disciplines binnen de gemeente vertegenwoordigd waren. Gedurende het project is de stakeholderlijst verschillende keren bijgewerkt.

4. Overzicht communicatie-middelen

Om inwoners, ondernemers en andere geïnteresseerden te informeren en te betrekken bij de verkenning van Stadsbroek en IJsselvizier zijn verschillende communicatiemiddelen ingezet.

Advertenties

Er zijn advertenties geplaatst in Brugnieuws (verschijningsdatum: 14 februari 2023), De Stadskoerier (verschijningsdatum: 15 februari 2023), De Swollenaer (verschijningsdata: 8 en 15 februari 2023) en De Stentor (verschijningsdata: 11 en 18 februari 2023) om de participatie aan te kondigen.

In de advertenties werden inwoners, ondernemers en andere betrokkenen opgeroepen om mee te denken. Door de QR-code te scannen kwamen zij direct uit op het interactieve participatieplatform. Daar konden zij meer informatie vinden, een idee indienen of de vragenlijst invullen.

Posters

Op verschillende plekken zijn posters met de oproep om mee te denken opgehangen. Die zijn verspreid op de volgende locaties:

Stadshagen

- Cultuurhuis Stadshagen (Werkerlaan 1, Zwolle)
- Sociaal Team Stadshagen (Werkerlaan 1, Zwolle)
- Voetbalvereniging CSV '28 (Sportlaan 4, Zwolle)
- Tennisvereniging TC'91 Stadshagen (Oude Wetering 43)
- Jumbo Stadshagen (Wade 102, Zwolle)
- Albert Heijn Stadshagen (Wade 10, Zwolle)

Westenholte

- Voetbalvereniging W.V.F. (Stinsweg 15, Zwolle)
- Jumbo Westenholte (Petuniaplein 23, Zwolle)

Overige

- Stadskantoor (Lübeckplein 2, Zwolle)

Campagnefilmpje

We ontwikkelden een campagnefilmpje waarin inwoners van Zwolle, omwonenden van de gebieden, jongeren, ondernemers, organisaties en andere geïnteresseerden werden opgeroepen om hun mening te geven. In het filmpje wordt de geografische ligging van de gebieden toegelicht. In het filmpje vertelt wethouder Gerdien Rots dat er op verschillende manieren meegedacht kan worden en in dat deze fase alles nog bespreekbaar is. 'Er is geen voorkeur voor het ene of het andere idee. Op deze manier bekijken we samen wat we belangrijk vinden voor de gebieden. We laten ons graag inspireren en verrassen.'

Het campagnefilmpje is hier terug te zien.

Vraag- en antwoordenlijst

Er is een veelgestelde vraag- en antwoordenlijst opgesteld en geplaatst op de website van de gemeente Zwolle. Als er nieuwe ontwikkelingen of inzichten zijn, wordt deze aangepast.

Zie hier voor de veelgestelde vraag- en antwoordenlijst.

Videorapportage

Van de meedenkavonden is een videorapportage gemaakt. In de video vertellen wethouder Gerdien Rots, planoloog Jeroen Blom en stedenbouwkundige Henk Snel meer over het participatietraject. Ook vertelt een aantal aanwezigen en intiatiefnemers over hun idee en wat zij belangrijk vinden voor de gebieden.

De videorapportage is gedeeld in het persbericht en op de website van de gemeente Zwolle.

Zie hier voor het hele filmpje.

Website gemeente Zwolle

Er is een pagina ingericht op de website van de gemeente Zwolle met meer informatie over de verkenning en het participatietraject. Inwoners, ondernemers en andere betrokkenen vinden hier onder andere informatie over de gebieden, het doel van de participatie, het achtergronddocument, de inspiratievoorbeelden, de planning en de veelgestelde vraag- en antwoordenlijst. Ook kunnen geïnteresseerden zich via de website aanmelden voor de toekomstige nieuwbrief.

Participatieplatform (website)

We richtten een interactief participatieplatform met als doel om inwoners, ondernemers en andere belanghebbenden te informeren over de verkenning en het participatietraject en om ideeën op te halen. Zij konden hun ideeën voor Stadsbroek en IJsselvizier invoeren, reageren op ideeën van anderen en de vragenlijst invullen. Zie hoofdstuk 5.1 voor meer informatie over de inzet van het platform.

Huis-aan-huisbrief omwonenden

Er is een brief verstuurd aan de omwonenden van de gebieden IJsselvizier en Stadsbroek, waarin zij uitgenodigd werden voor bijwonen van de bijeenkomsten, het invullen van de vragenlijst, het online indienen van een idee en het reageren op de ideeën van anderen. De brieven zijn verstuurd aan de volgende adressen:

- Bewoners Stadsbroek:
  - Ruimzichtweg 5, 6 en 6A
  - Hasselterdijk 43 t/m 58
  - Goudplevierstraat 1 t/m 247

- Bewoners IJsselvizier
  - Zalkerdijk 1 t/m 63
  - Veecatenweg 2 t/m 12
  - Scholtensteeg 1
  - Zwolseweg 131 t/m 137

Uitnodiging gesprek agrarische ondernemers

Grotere grondeigenaren in Stadsbroek en IJsselvizier zijn persoonlijk benaderd voor een individueel gesprek. Zij zijn persoonlijk benaderd, met een brief waarin zij uitgenodigd werden voor een persoonlijk gesprek met de gemeente en voor het bijwonen van de bijeenkomsten. Een aantal van hen heeft van deze mogelijkheid gebruik gemaakt. Anderen hebben zelf contact met de gemeente gezocht. In de individuele gesprekken hebben zij hun mening, zorgen en ideeën over de toekomst van Stadsbroek en IJsselvizier met ons gedeeld.

Sociale media kanalen Gemeente Zwolle

Er heeft een campagne gedraaid op de Facebook- en Instagrampagina van de gemeente Zwolle, met de oproep om je aan te melden voor de bijeenkomsten, een idee in te dienen of de vragenlijst in te vullen. De campagne draaide van 14 t/m 26 feburari 2023 en had een bereik van tussen de 2300 en 6500 views. Er hebben tussen 65 en 190 mensen op de link geklikt. Daarnaast is er na afloop van de bijeenkomsten een bericht op Facebook geplaatst.

Adressenbestand Woonfabriek

De vragenlijst is gedeeld met het adressenbestand van de Woonfabriek. Het heeft een bereik gehad van 4826 woningzoekenden.

Burgerpanel

De vragenlijst is uitgezet onder het Zwols Burgerpanel. Daaruit is een steekproef getrokken van 3.500 inwoners. Zie hoofdstuk 5.2 voor meer informatie over de vragenlijst.

Instagram Level Z

Om jongeren te bereiken is een bericht geplaatst op de Instagram van jongerencentrum LevelZ, het jongerencentrum in Zwolle-West, voor jongeren tussen de 10 en 23 jaar oud. Het bericht is zowel als ‘bericht’ en als ‘story’geplaatst, zichtbaar voor alle volgers van LevelZ.

Persbericht (maart 2023)

Na afloop van het participatietraject is er een persbericht verstuurd met een korte terugblik op de meedenkavonden en een vooruitblik naar de vervolgstappen. Ook is het campagnefilmpje hierin opgenomen. Het persbericht is overgenomen door o.a. De Swollenaer, Radio Zwolle en Webblog Zwolle.

5. Overzicht participatieactiviteiten

Om de inwoners, ondernemers en andere stakeholders te betrekken bij de verkenning, zijn verschillende participatieactiviteiten ingezet:

- Een interactief online participatieplatform;
- Vragenlijst;
- Meedenkavonden Stadsbroek en IJsselvizier (22 en 23 februari 2023);
- Persoonlijke gesprekken agrarische ondernemers en grondeigenaren;

Deze participatieactiviteiten worden hierna beschreven.

5.1. Online mogelijkheden

De online participatie is uitgevoerd via een interactief participatieplatform (stadsbroekenijsselvizier.zwolle.nl). Het platform is gebruikt voor:

- **Het tonen van inspiratievoorbeelden**: de gemeente heeft een viertal mogelijke toekomstbeelden van de ontwikkeling van de gebieden uitgewerkt, ter inspiratie.

  1. **Actief beheren**: het gebruik blijft zoals het nu is. Wel wordt het gebied actief beheerd. Dat wil zeggen dat alleen zaken worden aangepast als dat noodzakelijk is.

  2. **Oerlandschap**: dit voorbeeld neemt ons mee terug naar de oorsprong van het gebied. Het wordt een waterbuffering en geschikt voor avontuurlijke recreatie (denk aan vlonderpaden en laarzenroute).

  3. **Lange lijnen** – recreatie & landelijk wonen: dit voorbeeld sluit aan op de ontginning van het enorme moeras naar een boerenlandschap. Er is plaats voor kleinschalige woningbouw en ruimte voor een stadspark en recreatie.

  4. **Stadsringen** – wonen zoals in Stadshagen: in dit voorbeeld zet de ontwikkeling van Stadshagen door. Het gaat uit van ruimte voor woningbouw en voorzieningen.

Deze voorbeelden waren alleen bedoeld als hulpmiddel om het gesprek op gang te brengen. Voor meer informatie over de inspiratievoorbeelden kijk op stadsbroekenijsselvizier.zwolle.nl

- **Informatie delen over de locaties, de planning en het proces van de verkenning:** inwoners, ondernemers en andere geïnteresseerden konden informatie vinden over de twee locaties Stadsbroek en IJsselvizier, het proces van de verkenning, de spelregels bij het meedenken en de kaders waar de gemeente rekening mee moet houden bij het afwegen van de ingebrachte ideeën.

- **Een meest gestelde vraag- en antwoordenlijst:** inclusief contactgegevens, zodat een vraag die niet in de lijst staat alsnog via e-mail gesteld en beantwoord kon worden.

- **Mogelijkheid tot het invullen van de vragenlijst:** via het platform konden inwoners, ondernemers en andere geïnteresseerden een korte vragenlijst invullen. Voor meer informatie over de vragenlijst zie hoofdstuk 4.

- **Mogelijkheid tot het indienen van een idee:** initiatiefnemers konden met een korte tekst hun idee voor Stadsbroek, IJsselvizier of beide gebieden insturen. Hierin gaven zij aan voor wie het idee bedoeld is en wat zij ermee willen bereiken. Eventueel met een afbeelding. Indien zij hun idee op een specifieke plek in het gebied willen hebben, konden ze op een kaart een vlaggetje plaatsen. Er zijn in totaal 68 ideeën ingediend via het platform.

- **Mogelijkheid tot het reageren op ideeën van anderen:** de ingezonden ideeën zijn voor iedereen zichtbaar. Het was het mogelijk om een reactie bij de ideeën te plaatsen. Men kon een argument voor of tegen het idee invullen.

Het platform was van 24 januari tot en met 26 februari 2023 te gebruiken voor het invullen van de vragenlijst, het indienen van ideeën en het reageren op de ideeën van anderen. Daarna is het interactieve gedeelte van het platform gesloten.

5.2. Vragenlijst

Om zoveel mogelijk verschillende meningen en ideeën op te halen over de invulling van Stadsbroek en IJsselvizier is er een korte vragenlijst verspreid. De vragenlijst is verspreid via de online kanalen van de gemeente, in het burgerpanel en via het adressenbestand van de Woonfabriek. Er is een steekproef getrokken van 3.500 inwoners uit het Zwols Burgerpanel. Daarbij zijn in verhouding meer inwoners uit Westenholte en Stadshagen benaderd. Uit deze steekproef hebben 1.127 inwoners de vragenlijst volledig ingevuld.

Daarnaast konden de mensen via een link op de website van de gemeente Zwolle de vragenlijst invullen. Dit is door 431 mensen gedaan.

In totaal hebben 1.558 mensen de vragenlijst volledig ingevuld en lieten op deze manier weten wat zij belangrijk vinden voor de gebieden. Het hoge aantal reacties duidt er op dat dit onderwerp leeft onder de Zwollenaren en zij het belangrijk vinden om hierover mee te denken. Zie hoofdstuk 6.3 voor de uitkomsten van de vragenlijst. Zie bijlage V voor de volledige vragenlijst.

5.3. Meedenkavond IJsselvizier & Stadsbroek

Op woensdag 22 en donderdag 23 februari 2023 vonden de participatiebijeenkomsten voor de gebieden Stadsbroek en IJsselvizier plaats.

Doelstelling en participatieruimte

Het doel van de bijeenkomsten was het ophalen van ideeën en meningen van de omgeving. De participatieruimte lag op het niveau ‘raadplegen’. Dat wil zeggen dat inwoners, ondernemers en ander geïnteresseerden de mogelijkheid kregen om mee te denken en te adviseren. Deze inbreng wordt in overweging meegenomen, maar het is uiteindelijk aan de gemeenteraad om te beslissen over de toekomst voor deze gebieden.

De doelstellingen werden als volgt geformuleerd:

- De doelgroepen zijn geïnformeerd over dat er een verkenning gestart is.
- De doelgroepen kennen het proces dat wordt gevolgd.
- De gemeente heeft meningen en ideeën opgehaald vanuit de verschillende doelgroepen over de invulling van het gebied. De raad wordt hiermee zo volledig mogelijk geïnformeerd over wat de doelgroepen belangrijk vinden, zodat zij dit mee kunnen nemen in de afweging voor een voorstel voor de toekomst van de gebieden.

Op 19 december 2022 is het kader voor de participatie door de gemeenteraad vastgesteld. Zie hier voor de volledige beslisnota voor de verkenning van Stadsbroek en IJsselvizier.

Programma

Om de bijeenkomsten zo laagdrempelig en toegankelijk mogelijk te maken, is gekozen voor een inloopavond, met tijdssloten. Geïnteresseerden meldden zich van te voren aan voor hun tijdsslot naar keuze. Op woensdag 22 februari 2023 vond de participatiebijeenkomst voor Stadsbroek plaats in het Cultuurhuis in Stadshagen. Op donderdag 23 februari 2023 vond de participatiebijeenkomst voor IJsselvizier plaats in de Vreugdenhoeve.

De aanwezigen konden een route door de zaal lopen, beginnend bij de informatiepanelen over de ligging van Stadsbroek en IJsselvizier, de spelregels van de avond en het proces van de verkenning. Vervolgens konden zij meer informatie lezen over de vier inspiratievoorbeelden. Hierna kwamen zij bij het participatiepaneel, waar zij konden aangeven wat zij het belangrijkste vinden voor het gebied. Daarna konden zij de ideeën van anderen lezen en hier indien gewenst op reageren. Ten slotte, als zij zelf nog een goed idee hadden voor Stadsbroek of IJsselvizier, konden zij dat op het laatste paneel hangen. Bij elk paneel was een medewerker van de gemeente Zwolle of Bureau Buhrs aanwezig om vragen te beantwoorden.

Bij de koffieruimte was gelegenheid om in gesprek te gaan met de initiatiefnemers van de ingezonden ideeën. Ook was hier gelegenheid om de vragenlijst in te vullen. Per avond waren er tussen de 120 en 140 aanwezigen.

5.4. Persoonlijke gesprekken

Een aantal partijen verdienen extra aandacht aangezien de verkenning voor hen mogelijk directe consequenties heeft. Dit zijn: de dorpsverenigingen van Kampen en ’s Heerenbroek en agrarische ondernemers.

Agrarische ondernemers en grondeigenaren

Er wonen en werken verschillende agrarische ondernemers in de gebieden. De verkenning is voor deze ondernemers belangrijk, omdat zij bij een mogelijke bestemmingswijziging er direct de gevolgen van ondervinden. Een aantal ondernemers gaf aan zich daarom zorgen te maken. De agrarische ondernemers hebben een brief ontvangen waarin zij uitgenodigd werden voor een persoonlijk gesprek. In een bijlage ontvingen zij dezelfde brief als die bewoners hadden ontvangen, waarbij zij uitgenodigd werden om mee te denken. Daarnaast hebben nog een aantal andere ondernemers zelf contact met de gemeente gezocht.

6. Resultaten

Hieronder worden de resultaten weergegeven van de participatie voor Stadsbroek (6.1) en IJsselvizier (6.2). Deze inbreng is opgehaald via het online platform en tijdens de twee meedenkavonden. Ook worden de resultaten vanuit de vragenlijst weergegeven (6.3). Deze vragenlijst bestond uit vragen over zowel Stadsbroek als IJsselvizier.

6.1. Resultaten participatie Stadsbroek

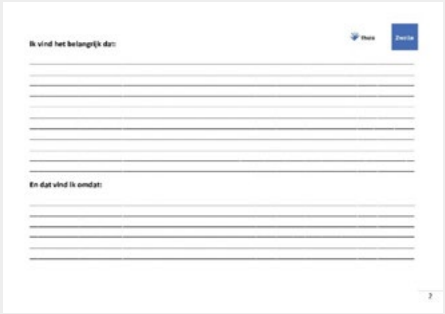
6.1.1. Opgehaalde meningen Stadsbroek

Tijdens de meedenkavonden konden de aanwezigen die geen concreet idee hadden voor de invulling van Stadsbroek of IJsselvizier, alsnog aangeven wat zij belangrijk vinden voor de gebieden. Zij konden dit op het onderstaande kaartje invullen:

Geef aan wat voor u belangrijk is

Ik val onder de doelgroep:

Vul je reactie in op de achterzijde van dit formulier.

Ik vind het belangrijk dat:

En dat vind ik omdat:

In totaal hebben 49 aanwezigen aangegeven wat zij het belangrijkste vinden voor Stadsbroek. Het grootste deel van de reacties kwam van bewoners binnen of direct grenzend aan het gebied Stadsbroek (28 reacties) en inwoners van Stadshagen (14 reacties). Daarnaast hebben drie leden van een belangenorganisatie hun mening gegeven, één pachter van de gronden, één (agrarische) ondernemer (en inwoner van Zwolle) en één inwoner van Zwolle. Twee aanwezigen hebben niet aangegeven tot welke doelgroep zij behoren.

De meeste aanwezigen gaven aan het belangrijk te vinden dat de natuur behouden en/of versterkt wordt. Het belang hiervan wordt door 38 aanwezigen onderstreept. Daarbij benoemden 14 aanwezigen het belang van de recreatieve functie van het gebied. Met name in de vorm van wandelen en fietsen.

Onderstaand worden een aantal willekeurige aanwezigen geciteerd, ter illustratie van de verschillende standpunten die ingebracht zijn. Zie voor het volledige overzicht van de ingediende meningen bijlage III.

"Ik vind het belangrijk dat de waterranden publiek en voor recreatie geschikt blijven. Niet zoals de Milligerplas, waar de woningen tot aan het water zijn gebouwd en recreatie onprettig is geworden. Ik vind dit omdat de oorspronkelijke visie van Zwolle (Margriet Meindertsma) was 'wonen, werken, recreëren'. Wonen is gelukt en de rest is ondergeschikt gebleven"

– Bewoner binnen of direct grenzend aan Stadsbroek

"Ik vind het belangrijk dat het gebied groen blijft. Het liefst met meer kansen voor biodiversiteit passend bij het typische polderlandschap (weidevogels, kruidenrijk grasland, riet (veenstroompjes), visrijk, de kiekendief, minder Canadese ganzen). Recreatie aan de randen, anders heeft het voor de weidevogels geen zin. Ik vind dit belangrijk, omdat we weinig groen van kwaliteit hebben in de wijk; weinig biodiversiteit."

– Bewoner binnen of direct grenzend aan Stadsbroek

"Ik vind het belangrijk dat het gebied groen blijft. Dus géén woningbouw. Een vervolg op het natuurgebied Milligerplas (voor Stadsbroek). Ik vind dit belangrijk omdat:

1) Er genoeg gebouwd wordt in Stadshagen e.o.

2) Het een mooi uitloopgebied van de natuur wordt waar alle bewoners kunnen recreëren.

3) Gebied als 'groene long' behouden moet worden. Ruimte voor vogels en andere dieren (weidevogels, grutto).

4) Al in 2002 een plan ondertekend is dat de bestemming groen zou blijven."

– Bewoner binnen of direct grenzend aan Stadsbroek

Daarnaast benoemen 14 aanwezigen dat woningbouw hier ongewenst is. De voornaamste reden die genoemd wordt, is dat het ten koste gaat van de natuur. Drie keer wordt aangevuld dat nog meer woningbouw een te grote druk geeft op de infrastructuur. Zes aanwezigen stellen dat het gebied (ook) gebruikt kan worden voor waterbeheersing/-opvang.

Inwoners van Stadshagen ervaren hun wijk als stenig met weinig groen. Voor hen is Stadsbroek een plek om in de natuur te wandelen, fietsen en tot rust te komen.

"Ik vind het belangrijk dat er geen huizen, bedrijven of evenementen komen. Het moet natuur blijven (stukje open en) met een bos/voedselbos of met ruimte voor tweede kans groen klein/groot. Eventueel met speeltuin. Ik vind dit omdat er een plek moet zijn om in verbinding te komen met de natuur. Een plek waar je je hoofd leeg kan maken door te wandelen of te fietsen. Tegenwoordig zijn velen overbelast. De natuur helpt goed bij psychische ongemakken."

– Inwoner van Stadshagen

Vier aanwezigen hebben aangegeven woningbouw een mogelijkheid te vinden voor dit gebied, mits het goed wordt ingepast in de natuur.

"Ik vind het belangrijk dat er goed wordt onderzocht hoe natuurgebied en woningbouw met elkaar kunnen samengaan. Waarom per se het één of het ander? Er is behoefte aan natuur en er is behoefte aan (betaalbare) woningen. Hoe mooi zou het zijn als dit samenkomt in Stadsbroek..."

– Lid belangenorganisatie Stadshagen Totaal.

Een pachter geeft aan het belangrijk te vinden dat Stadsbroek het polderlandschap behoudt, de weidevogels hier aanwezig blijven en er agrarische activiteiten blijven plaatsvinden. Daarnaast stelt een (agrarische) ondernemer dat bij de uitbreiding van de stad ook een gezonde leefomgeving hoort. Dit kan in de vorm van toegankelijke natuur, biologische landbouw en bijvoorbeeld waterberging. Bij de groei van Zwolle gaat het ook om hoogwaardige landschappen en lokale voedsel voorziening.

6.1.2. Ingezonden ideeën en reacties

Mensen konden zowel online als offline hun idee indienen. In totaal zijn er 93 ideeën ingediend. Het grootste gedeelte hiervan (63 ideeën) werd online ingediend. Tijdens de bijeenkomsten werden de online ingediende ideeën opgehangen, zodat bezoekers zich konden laten inspireren, er op konden reageren en eventueel zelf een idee konden indienen. De ideeën en de reacties daarop zijn samengevat in interactieve tabellen. Om de ideeën op een overzichtelijke manier samen te vatten zijn ze achteraf in categorieën verdeeld. Daarnaast is het idee samengevat in één zin, gevolgd door het aantal positieve en negatieve reacties. De volledige ideeën en reacties vind je hier.

Er zijn 38 ideeën voor Stadsbroek ingediend. De wens voor behoud van groen is duidelijk het allerbelangrijkst. Populaire thema's zijn '**duurzaam boeren**', '**recreatief groen**' en '**ruimte voor dieren en planten**'. Het idee dat veruit de meeste bijval kreeg is het aanleggen van het Stadshager Bos (101 reacties). Gevolgd door het inrichten van een groen uitloopgebied (24 reacties). Ook zijn er een paar ideeën binnengekomen over woningbouw (3). De reacties hierop zijn gemiddeld genomen vaker negatief dan positief.

Klik op het idee om het volledige idee en de reacties te bekijken.

Idee in één zin	Positieve reacties	Negatieve reacties	Idee voor	Categorie
Geen bebouwing. Richt het in als natuurgebied met wat bebossing en waterpartijen overloop van polderlandschap naar bebouwing.			Stadsbroek	Natuur
Noordelijk deel: stadsland- en tuinbouw. In het midden een riete/kreek, aan weerszijden een vlonderpad. Ten zuiden terpdorp, houten huizen.			Stadsbroek	Natuur, recreatie en wonen
Stadsbroek blijft groen en wordt ingericht als uitloopgebied.			Stadsbroek	Natuur
Aanleg van groen wandelgebied met diverse natuur.	1	1	Stadsbroek	Natuur en recreatie
Broed-, ontspannings-, bewegings-, en leefruimte met een drijvende markt.	2	2	Stadsbroek	Natuur en recreatie
Complex bestaande uit veel groen, recreatie en energie neutrale woning bouw bestaande uit bouwkundige modules, met als basis een zeskant.			Stadsbroek	Wonen en recreatie
Door woningbouw met natuur, wordt Stadshagen verbonden met stad en Zwarte Water.	2		Stadsbroek	Natuur en wonen
We hebben met 32.000 inwoners behoefte aan natuur.			Stadsbroek	Natuur
Het is in mijn ogen nodig om een groot deel van stadsbroek natuurlijk in te richten met bos, moeras en ruimte voor water en eventueel met wat meer open landschap met heggen of iets.		1	Stadsbroek	Natuur
Stadsbroek, prachtig natuurgebied tussen Milligerplas en Zwarte water.	2		Stadsbroek	Natuur
Als Stadsbroek wat meer moerasgebieden, allerlei bloemen en nestmogelijkheden biedt, kan dit een oase worden van allerlei vogels, insecten, dieren en planten.		1	Stadsbroek	Natuur
Laat de natuur natuurlijk.			Stadsbroek	Natuur
Een park voor alle bewoners van Stadshagen, met bos, boomgaard, akker, nat hooiland, eco landbouw en landgoed	1		Stadsbroek	Natuur, recreatie en (duurzame) landbouw

Klik op het idee om het volledige idee en de reacties te bekijken.

Idee in één zin	Positieve reacties	Negatieve reacties	Idee voor	Categorie
Uitbreiding Milligerplas en realisering van het Stadshagen bos. Hierdoor zijn de woningen grotendeels uit het zicht van bestaande woningen.	1	3	Stadsbroek	Natuur en wonen
Inrichten als groen uitloopgebied voor Stadshagen. Dus geen woningbouw.	24		Stadsbroek	Natuur
Behoud van cultuur historische waarde en verduurzaming landbouw waarbij stikstof uitstoot wordt verlaagd, er meer biodeversiteit en ruimte voor de natuur is.	2		Stadsbroek	Natuur en (duurzame) landbouw
De oorsprong van Zwolle in de rivierdelta terug te laten komen (een oerlandschap).	4	0	Stadsbroek	Natuur
Het Westerveldse bos en de Milligerplas met elkaar te verbinden door een bos aan te leggen.	5	0	Stadsbroek	Natuur en recreatie
Stadsbroek moet een oerlandschap worden.	4	0	Stadsbroek	Natuur
Stadsbroek moet een stuk recreatie krijgen waarbij waterhuishouding centraal staat.	2	0	Stadsbroek	Recreatie en klimaatadaptatie
Ik zou in Stadshagen een wandelroute willen waar veel schaduw van bomen is.	2	0	Stadsbroek	Natuur en recreatie
Vogelbescherming inschakelen om het gebied optimaal geschikt te maken voor weidevogels zoals de grutto.	2	0	Stadsbroek	Natuur
Rijwoningen realiseren.	1	4	Stadsbroek	Wonen
Een eetbaar landschap bestaande uit een voedselbos en tuinderij die zich richten op de verbinding tussen mens, natuur en landbouw.	7	0	Stadsbroek	Natuur, recreatie en (duurzame) landbouw
Stadsbroek blijft een agrarisch gebied, maar dat wat verbouwd wordt, wordt iets totaal ander Typha latifolia, oftewel: lisdodde. Om onze huizen warm te houden.	1	0	Stadsbroek	(Duurzame) landbouw
Aanleg (extra)wandelpaadjes door de weilanden, uitleg op borden met foto s van wat er te zien is qua dieren, planten in alle seizoenen.	1	0	Stadsbroek	Natuur en recreatie

Idee in één zin	Positieve reacties	Negatieve reacties	Idee voor	Categorie
Een autoluwe dijk en beter asfalt voor fietsers op dijk en de fietsroute langs stadsbroek.	1	0	Stadsbroek	Recreatie
Rolstoeltoegankelijk hondenloosloopgebied.	2	3	Stadsbroek	Recreatie
Het Stadshager Bos is een bos van, voor en door bewoners. Met 100.000 bomen, wandelpaden en ruimte om te ontspannen.	101		Stadsbroek	Natuur en recreatie
Wandelpad route voorzien van flora en fauna.			Stadsbroek	Natuur en recreatie
Maak er een bos van.			Stadsbroek	Natuur en recreatie
30% bebouwing (niet te hoog max 3 verdiepingen) terp, 70% groen (plekken als bij 't Tolhuis en hooiland.			Stadsbroek	Natuur en wonen
Het verrijken van het bestaande gebied met natuur waarbij inheemse beplanting een hoofdzaak is.			Stadsbroek	Natuur
Stop met bemesten zodat grond weer verrijkt wordt zodat de grutto e.d meer kans krijgen.			Stadsbroek	Natuur
Een bos van deze omgevingen waar mensen kunnen wandelen, kinderen spelen, relaxen en mensen kan contact maken met natuur.			Stadsbroek	Natuur en recreatie
Horeca aan het water in het groen en leuke aanlegplaats voor wandelaars en fietsers.			Stadsbroek	Recreatie
Richt het in als natuurgebied met bebossing en waterpartijen.			Stadsbroek	Natuur
Wandelwalhalla Mastenbroekerpolder.			Stadsbroek	Natuur en recreatie

6.1.3. Gesprekken grondeigenaren Stadsbroek

Er zijn een aantal gesprekken gevoerd met bewoners en agrariërs met grondeigendom in Stadsbroek. Zij staan over het algemeen sceptisch tegenover woningbouw in dit gebied. Zij sluiten kleinschalige woningbouw (aanvullend op de mogelijkheden binnen het huidige beleidskader Kwaliteitsimpuls Landelijk Gebied) niet uit, mits deze goed wordt ingepast rekening houdend met de overige functies in het gebied.

Alle bewoners en agrariërs noemden het smalle profiel van de Hasselterdijk als knelpunt voor de ontsluiting van het gebied. Aanwonenden die met hun auto over de dijk moeten rijden om het gebied te verlaten, ervaren de krapte met langzaam verkeer van name recreanten (wandelaars en fietsers). Een agrariër en een bewoner van de Hasselterdijk staan negatief tegenover een nieuwe langzaam verkeers-verbinding over het Zwartewater.

Bijna iedereen met wie is gesproken, ziet het open polderlandschap als belangrijke landschappelijke kwaliteit die behouden moet worden. Inrichting van Stadsbroek als natte natuur vinden zij niet passend. Eén agrariër benoemde ook de aanwezige rust als zeer belangrijke kwaliteit.

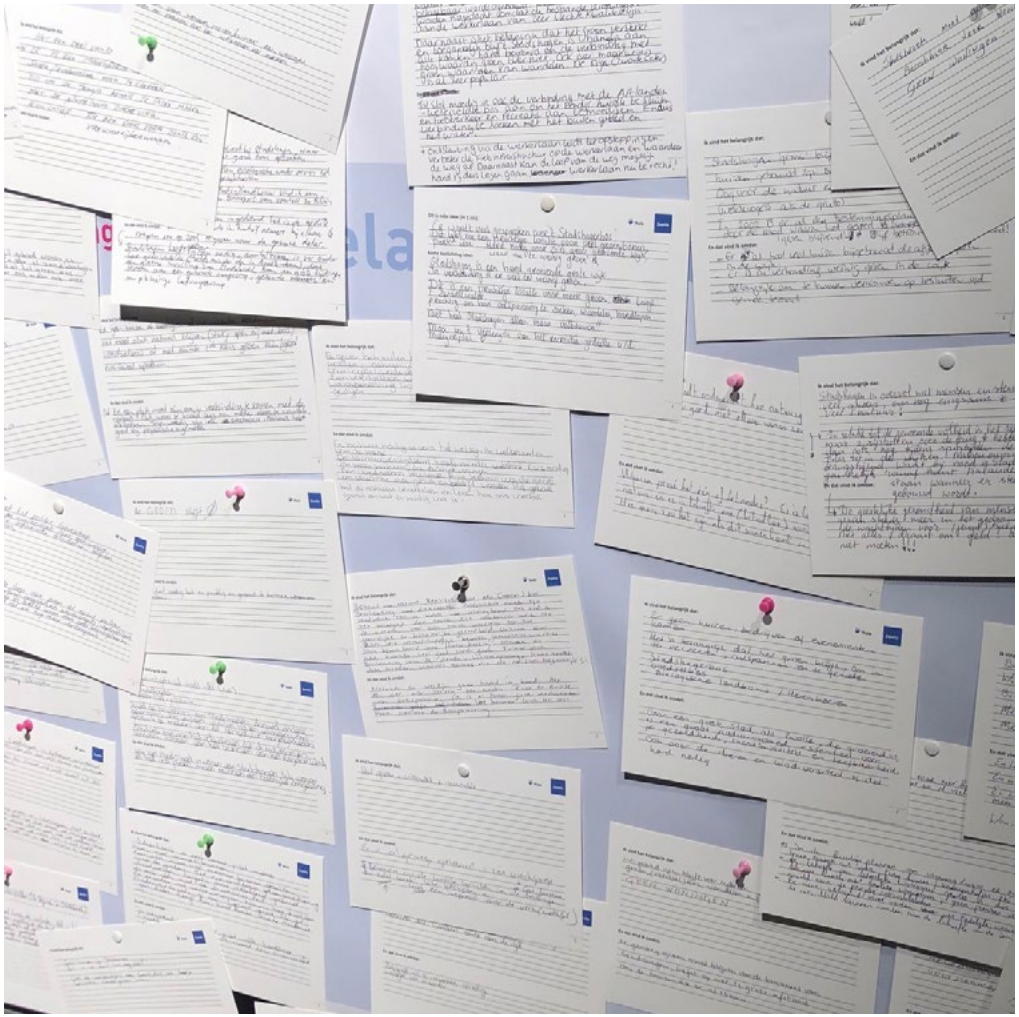
Pachters en agrariërs met grond in het gebied hebben de bij hen in gebruik zijnde gronden nodig voor hun agrarische bedrijfsvoering. Zij zijn bereid een rol te spelen in een verbeterde inrichting voor natuur, met name ter bescherming van de weidevogels, zolang dit hand in hand kan gaan met hun landbouwactiviteiten.

Een agrarische ondernemer gaf aan dat wanneer de in gebruik zijnde pachtgronden komen te vervallen, hij genoodzaakt is om over te gaan op intensieve veehouderij. De betreffende ondernemer geeft aan hiervoor de noodzakelijke vergunningen te hebben.

Een andere agrarische ondernemer gaf aan dat wanneer de agrarische bestemming van deze gronden komt te vervallen, de gemeente Zwolle voor gelijkwaardige ruilgrond moet zorgen en dat de kosten hiervan niet ten laste van de ondernemer mogen komen.

Een bewoner is een groot voorstander van het verdwijnen van de agrarische functie, ten behoeve van de inrichting van Stadsbroek als (nat) natuurgebied.

Een grondeigenaar in Stadsbroek die de betreffende grond in het verleden speculatief heeft verworven, gaf aan interesse te hebben in de ontwikkeling van woningen. Deze eigenaar heeft hiervoor in de participatiefase echter geen idee ingebracht.

6.2. Resultaten participatie IJsselvizier

6.2.1. Opgehaalde meningen

Aanwezigen konden tijdens de participatieavond op dezelfde wijze als bij Stadsbroek aangeven wat zij het belangrijkste vinden voor het gebied IJsselvizier. In totaal hebben 39 aanwezigen aangegeven wat zij belangrijk vinden voor het gebied. De meeste reacties kwamen van de bewoners binnen of direct grenzend aan het gebied IJsselvizier (14 keer benoemd) en inwoners van Westerholte (15 keer benoemd). Daarnaast kwamen er drie reacties van inwoners van 's Heerenbroek en twee van inwoners van Stadshagen. Eén reactie kwam van een medeoverheid. Vier mensen hebben niet ingevuld tot welke doelgroep zij behoren.

Net als tijdens de participatiebijeenkomst voor Stadsbroek benadrukken veruit de meeste aanwezigen het belang van het behoud van het groen (door 31 aanwezigen benoemd). Het groen is nodig voor het welzijn van bewoners. Zij hebben een uitvalsbasis nodig om te kunnen wandelen, fietsen en tot rust te komen. Een aantal mensen stelt een recreatieve functie van het gebied voorop (6 keer benoemd). Daarnaast stelt een aantal aanwezigen dat de natuur niet alleen behouden moet blijven, maar ook moet worden versterkt ten behoeve van het tegengaan van de effecten van klimaatverandering en het versterken van de biodiversiteit (4 keer benoemd).

Onderstaand worden een aantal willekeurige aanwezigen geciteerd, ter illustratie van de verschillende standpunten die ingebracht zijn. Zie voor het volledige overzicht van de ingediende meningen bijlage IV.

"Ik vind het belangrijk het gebied IJsselvizier onderdeel blijft uitmaken van het natuurgebied rondom Westenholte en inwoners van Zwolle voldoende ruimte hebben om in open natuur te wandelen en te genieten van de authentieke Zalkendijk. Ik vind dit omdat de stad Zwolle best mag groeien, maar dit niet ten koste mag gaan van de natuur. Ik denk dat Stadshagenaren, Westholtenaren en andere Zwollenaren recht hebben op rust en ruimte aan de randen van de stad."

– Bewoner binnen of direct grenzend aan IJsselvizier

"Ik vind het belangrijk dat het gebied groen blijft. Ik vind dit omdat het gebied nog redelijk ongeschonden is. Het is een toevluchtgebied voor veel dieren bij hoog water. Heel Zwolle geniet nu al van dit gebied!"

– Bewoner binnen of direct grenzend aan IJsselvizier

"Ik vind het belangrijk dat het gebied open en groen blijft, met niet of nauwelijks ruimte voor wonen. Dat kan elders in Stadshagen worden gerealiseerd. Ik vind dit omdat de IJssel en dijken bijzonder zijn. Dat moet zo blijven en is belangrijk voor natuur, vogels, etc."

– Bewoner 's Heerenbroek

Ook noemen een aantal aanwezigen het belang van de cultuurhistorische waarde van het gebied (6 keer benoemd). De Zalkerdijk is de oudste dijk van Nederland. Er zit dus veel historie in dit landelijke gebied.

"Ik vind het belangrijk dat de cultuurhistorische waarde van het gebied rond de Zalkerdijk behouden blijft in de huidige toestand. Dit is één van de laatste historische stukjes in het buitengebied van Zwolle. Het voedselbos zou mooi aansluiten bij de volkstuinen. Ik vind dit omdat voorkomen moet worden dat alles wordt volgebouwd en het ruimtelijke karakter verloren gaat."

– Inwoner Westenholte

De enige aanwezige die aangaf onder de doelgroep 'medeoverheid' te vallen vindt het belangrijk dat er geluisterd wordt naar de inwoners van het initiatief Stadshager Bos. Zij zijn al jaren bezig met een proces om te komen tot een bos bij hun wijk en hun inzet heeft geleid tot tientallen betrokkenen en honderden 'fans'.

Vier aanwezigen geven aan open te staan voor woningbouw, mits kleinschalig en er ruimte overblijft voor natuur. Verder wordt vooral benoemd dat woningbouw ongewenst is.

“Ik vind het belangrijk dat er een combinatie komt van natuur met een klein aantal woningen. Het is een klein natuurgebied, zowel voor de Westerholte als Tippe bewoners. Belangrijk om hiervan te kunnen genieten. Ik vind dit omdat de woningnood groot is. We moeten de beschikbare ruimte die er is samen delen.”

– Bewoner binnen of direct grenzend aan IJsselvizier

“Ik vind het belangrijk dat er een project komt dat kleinschalig wordt uitgerold. Ik denk daarbij aan kavels met woningen in boerderijstijl. Dit om geen inbreuk te doen aan de huizen die al gebouwd zijn. Ik vind dit omdat mensen de kans moeten hebben om in een rustige omgeving te kunnen wonen.”

– Inwoner Stadshagen

Ook wordt door vier aanwezigen (waarvan drie inwoners van Westenholte) benoemd dat er goed nagedacht moet worden over de ontsluiting voor het toenemende verkeer.

“Ik vind het belangrijk dat natuur wordt gehandhaafd. Hebben al veel ingeleverd. Waarom alles concentreren rond Stadshagen en Westenholte. Zwolle is groter dan deze twee wijken. Mocht er wel concrete bouwplannen ontwikkeld worden, denk dan aan de ontsluiting. Ik vind dit omdat de ontsluitingen in Stadshagen/Aa Landen/Zwolle Zuid altijd een puinhoop zijn. Er wordt altijd eerst gebouwd en dan pas naar de ontsluiting gekeken.”

– Inwoner Westenholte

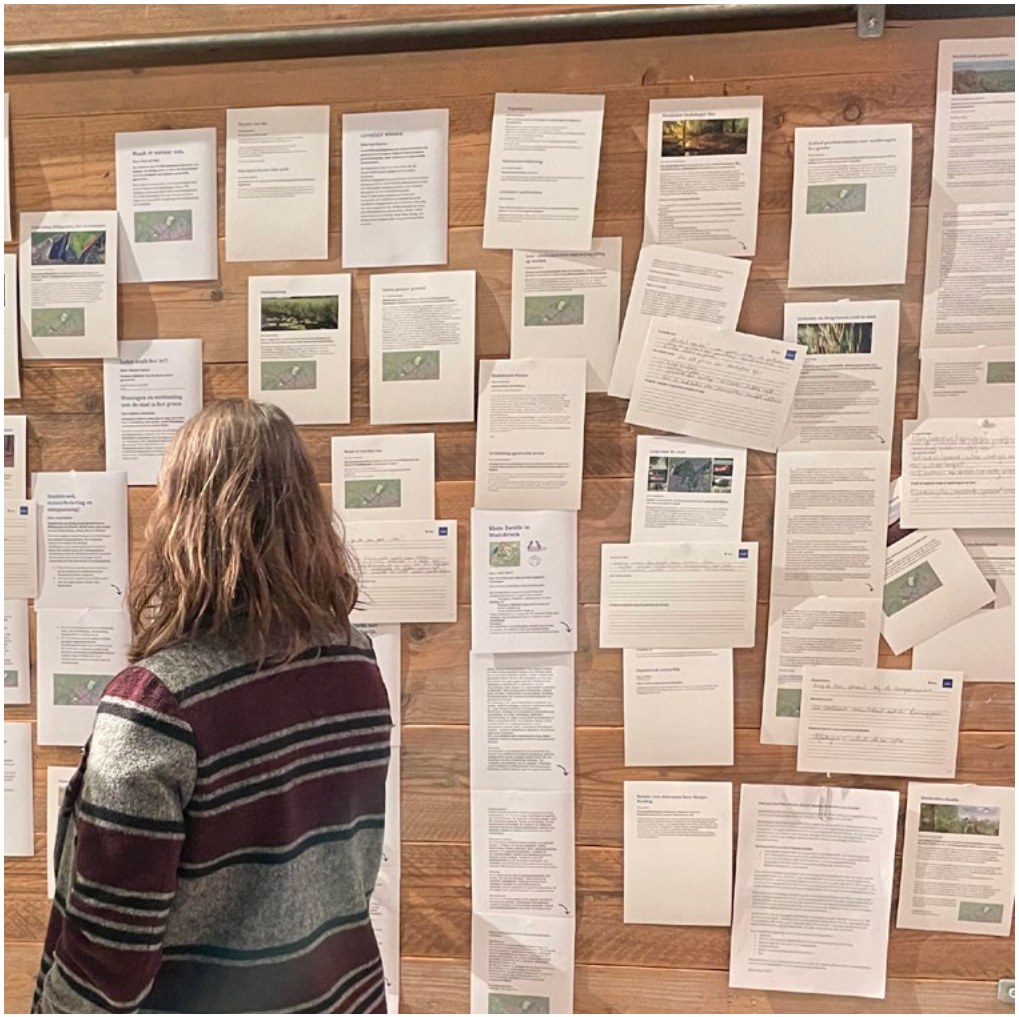
Er zit weinig verschil tussen de meningen van de verschillende doelgroepen. De meeste aanwezigen gaven aan te behoren tot omwonenden van het gebied. Zij genieten van de natuur en hebben er belang bij dat dit behouden blijft.

6.2.2 Ingezonden ideeën en reacties

Net als tijdens de meedenkavond over Stadsbroek werden de online ingediende ideeën opgehangen tijdens de participatieavond zodat bezoekers zich konden laten inspireren, erop konden reageren en vervolgens zelf een idee konden indienen. Zie de onderstaande tabel voor alle ideeën en de gegeven reacties daarop. Per idee kon men aangegeven of het idee voor Stadsbroek of IJsselvizier is.

Ideeën die specifiek voor IJsselvizier zijn ingediend (33) hebben veelal een groen karakter. Populaire thema's zijn **het boerenlandschap**, **natuur** en **combinaties tussen wonen, recreëren en natuur**. Opvallend is dat er, in vergelijking met de gebiedsonafhankelijke ideeën (zie hoofdstuk 6.3) en ideeën specifiek voor Stadsbroek (zie hoofdstuk 6.1.2.), meer ideeën over wonen zijn ingediend (7). Deze ideeën gaan over kleinschalige duurzame woningbouw in het groen. Echter, de reacties die zijn gegeven op deze ideeën zijn overwegend negatief.

Klik hier voor alle ingediende ideeën en reacties.

Klik op het idee om het volledige idee en de reacties te bekijken.

Idee in één zin	Positieve reacties	Negatieve reacties	Idee voor	Categorie
Het oostelijk deel bestemming volkstuinen. In het middendeel een terp met een kasteeldorp. Aan de westkant een buurtterras in een eikenbos.			IJsselvizier	Natuur, recreatie en wonen
Verschillende clusters van woningen ontwikkelen i.c.m. natuurontwikkeling.		3	IJsselvizier	Wonen
Het is voor Zwolle en omliggende gemeenten een recreatie gebied. Plant er een bos.			IJsselvizier	Natuur en recreatie
Struinpaden, plukbomen en -struiken, visvijver, onderkomen voor scouting, enkele tinyhouses voor starters.	1		IJsselvizier	Natuur, recreatie en wonen
Rewilding biedt kansen tot de ontwikkeling van zelfredzame natuur met toegevoegde waarde voor veiligheid tegen hoog water en waterkwaliteit.	1	1	IJsselvizier	Natuur en klimaat adaptatie
Natuurinclusief gemengd agrarisch bedrijf. Coöperatief bedrijf bestaande uit 250 huishoudens uit Zwolle en omgeving.	3	1	IJsselvizier	(Duurzame) landbouw en wonen
Huizen aan het water die geschikt zijn voor kleinere huishoudens.	0	0	IJsselvizier	Wonen
De ideale plek om de hoogte in te gaan.	1	6	IJsselvizier	Wonen
Kleinschalig appartementen gebouw, met max. 3 woonlagen en met respect voor het landschap.	0	3	IJsselvizier	Wonen
Behoud agrarisch/cultuurhistorische waarde van Ijsselvizier	0	1	IJsselvizier	Landbouw
Het bouwen van (kleinere, Smart) woningen voor 1 of 2 persoons huishoudens zodat starters of ouderen kleinschalig kunnen wonen.	1	5	IJsselvizier	Wonen
Biologische Boer met het oude MRIJ koeien ras in het Voerman landschap gecombineerd met oerlandschap.	1	0	IJsselvizier	Natuur en (duurzame) landbouw
Zwolle net Deventer, Zutphen, Kampen etc een Hanze stad zonder kade. Bouw vanaf de IJssel naar binnen Harculo als jachthaven zeilschepen.	2	4	IJsselvizier	Recreatie

Klik op het idee om het volledige idee en de reacties te bekijken.

Idee in één zin	Positieve reacties	Negatieve reacties	Idee voor	Categorie
Laat de oude zalkerdijk, het rivierengebied en achterliggende weidelandschap als cultuurhistorisch erfgoed behouden blijven. Het draagt bij aan wie wij zijn en is niet vervangbaar!			IJsselvizier	Natuur en landbouw
Landschappelijke karakter zo veel mogelijk behouden icm verruiming extensieve recreatiemogelijkheden én kleinschalige (groeps)woonvorm, bij voorkeur type 'knarrenhof'.			IJsselvizier	Natuur, recreatie en wonen
Duurzame , zelfvoorzienende woningen in het groen.			IJsselvizier	Natuur en wonen
Meer stadslandbouw ten behoeve van gezonde lokale voeding voor Zwollenaren.			IJsselvizier	(Duurzame) landbouw
Houd Ijsselviezer groen en meer bewandelbaar.			IJsselvizier	Natuur en recreatie
Ruimte houden/verbeteren voor de wandelaar op de Zalkerdijk.			IJsselvizier	Recreatie
Natuurgebied in ere houden. Veel groen. Respect voor het landschap. Kleinschalige woningbouw, gevarieerd en woningen (zelfstandige voor ouderen).			IJsselvizier	Natuur en wonen
Plant een bos, met ruimte voor loslopende honden.			IJsselvizier	Natuur en recreatie
Bebossing & natuurgebied tussen Zalkerdijk & Hosselterweg.			IJsselvizier	Natuur
Kleinschalige woningbouw/soort Rood Voor Rood maar moet landelijke karakter behouden.			IJsselvizier	Natuur en wonen
Tussen de weg en de dijk moet er een klimbos komen (fruitbomen, rolstoelvriendelijk) en natuur voor vogels en minder mensen in het gebied.			IJsselvizier	Natuur en recreatie

6.2.3. Gesprekken grondeigenaren IJsselvizier

De twee in het gebied gevestigde agrarische ondernemers hebben aangegeven hun activiteiten te willen voortzetten. Zij dringen aan op het nader uitwerken van plannen, waarin hun agrarische onderneming een duurzame plek krijgt in het gebied. Wanneer door de gemeente voldoende zekerheid wordt geboden, geeft één van de ondernemers aan te willen omschakelen naar een biologische bedrijfsvoering.

Beide ondernemers hebben aangegeven met nevenactiviteiten een rol te willen vervullen in recreatieve uitloopbehoefte van de wijk Stadshagen. Bij het uitwerken van plannen zou volgens deze ondernemers ook naar gronden moeten worden gekeken, die buiten het gebied van de verkenning Stadsbroek en IJsselvizier zijn gelegen.

In IJsselvizier zijn ook twee grondeigenaren aanwezig, die woningbouw zouden willen ontwikkelen. Zij hebben de gronden met het oog hierop in het verleden speculatief verworven. Zowel de agrarische ondernemers als de projectontwikkelaars kijken voor hun ideeën naar de gronden die op dit moment door de gemeente agrarisch worden verpacht.

6.3. Gebiedsonafhankelijke ideeën

Per idee kon men aangegeven of het idee voor Stadsbroek of IJsselvizier is. Echter, sommige ideeën zijn voor beide gebieden ingediend. Ook is bij een aantal ingediende ideeën geen specifiek gebied aangegeven. Deze beschouwen we als gebiedsonafhankelijke ideeën.

In totaal zijn er 29 gebiedsonafhankelijke ideeën ingediend. De meeste ideeën vielen in de categorie natuur of een combinatie van natuur en recreatie. Dit zijn bijvoorbeeld ideeën in lijn met inspiratievoorbeeld 1 Oerlandschap. Vaak gaat het om ideeën waarbij er gerecreëerd kan worden in de natuur. Bijvoorbeeld door wandelpaden en vogelspottorens aan te leggen. Daarnaast wordt in diverse ideeën de link met voedsel en/of de agrarische sector aangehaald. Te denken valt aan ideeën zoals: een eetbaar landschap (zoals een voedselbos) en uitlegborden langs wandelpaden voor agrarische activiteiten. Tot slot zijn er een paar ideeën (3) voor kleinschalige duurzame woningbouw ingediend.

Het idee dat het meeste positieve bijval kreeg is: **Een gebied tussen twee wateren, waar je kunt ontmoeten, ontdekken en ontspannen. Met deze groene long en energieke plek maakt Zwolle zich klaar voor verdere groei.**

Het idee dat de meest kritiek kreeg was: **Alleen elektrische auto´s om de natuur en de leefomgeving leefbaar te houden.**

Klik op het idee om het volledige idee en de reacties te bekijken.

Idee in één zin	Positieve reacties	Negatieve reacties	Idee voor	Categorie
Ingediende ideeën zijn onrealistisch.Je wint niet zomaar van de bouwlobby.			Beide	Natuur en recreatie
Aansluiten bij denkrichting 1 en 2.			Beide	Natuur
Zowel bij woningbouw als tuinactiviteiten als groenvoorzieningen uitgaan van circulaire gedachtengoed.	1		Beide	Circulair
Denk aan sociale cohesie: verbinding tussen verschillende doelgroepen: ouderen, jongeren, een (kinderen)hofje, wildgebiedje, met klein stukje bos, waterverbinding tussen zwarte water en milliger plas, wandel boulevard langs zwarte water, een gedifferentieerd hoobouw met dakterassen (aan zwarte water). Is er dan nog ruimte voor klein moestuinen.			Beide	Natuur, recreatie en wonen
Behoud, herstel en uitbreiding van groen en natuur met deskundig beleid inrichten zodat ecologische duurzaamheid centraal staat.	1		Beide	Natuur
Natuurontwikkeling zoals bos.	2	0	Beide	Natuur
Observatieplek om (trek) vogels en watervogels te kijken en fotograferen.	1	0	Beide	Natuur en recreatie
Een gebied tussen twee waters, waar je kunt ontmoeten waar je kunt ontdekken en ontspannen, wellicht gekoppeld met het gebied aan de andere kant van het zwarte water zorgt voor balans. met deze groene long en energieke plek maakt Zwolle zich klaar voor verdere groei.	5	0	Beide	Natuur en recreatie
Verbetering van de Zalkerdijk en niet over gaan tot verdere bebouwing.	1	0	Beide	Recreatie
Een leuk kabouterpad of wandelroute voor met de kinderen, die ook toegankelijk is met kinderwagen.	2	1	Beide	Natuur en recreatie
Alleen electrische auto´s om de natuur en de leefomgeving leefbaar te houden.	1	5	Beide	Natuur
Plan voor een 'Klein wonen Zwolle'-buurtje: BuitenGewoon Zwolle.	1		Beide	Wonen

Klik op het idee om het volledige idee en de reacties te bekijken.

Idee in één zin	Positieve reacties	Negatieve reacties	Idee voor	Categorie
Beide gebieden een natuurbestemming als weidevogellandschap.			Beide	Natuur
Ik zou Stadsbroek gebruiken voor woningbouw en IJsselvizier houden zoals het is.	2	1	Beide	Natuur en wonen
Combinatie van oerlandschap en actiefbeheer met natuur inclusieve landbouw.	-		Beide	Natuur en (duurzame) landbouw
Weidevogellandschap: vochtig laagland.			Beide	Natuur
Maak er een een mooi natuurgebied van met ruimte voor de dieren die inmiddels vertrokken zijn.	1		Beide	Natuur
Rust en ruimte geven aan mens en dier. Laat het zoals het is.			Beide	Natuur
Ruimte voor natuur, het moet blijven zoals het is.			Beide	Natuur en recreatie
Groen houden en eventueel recreatie bij de plas.			Beide	Natuur en recreatie
Laten zoals het is.		1	Beide	Natuur en recreatie
Een eetbaar landschap bestaande uit een voedselbos en tuinderij die zich richten op de verbinding tussen mens, natuur en landbouw.	1	3	Beide	Natuur en recreatie
Natuur aan IJsselkant, recreatie aan stadskant; scheid beide zo optimaal mogelijk.		2	Beide	Natuur en recreatie
Een mooie lokatie waar onze ernstig meervoudig beperkte kinderen kunnen wonen en leven.			Beide	Wonen
Laten zoals het is.		1	Beide	Natuur

Klik op het idee om het volledige idee en de reacties te bekijken.

Idee in één zin	Positieve reacties	Negatieve reacties	Idee voor	Categorie
Kleinschalig wonen met veel groen, zoals erfdelen/klein wonen/zelfvoorzienend wonen. Hier liggen kansen!	3	1	Beide	Natuur en wonen
Verbinding met agrarische sector: Uitlegborden bij wandelpaden tussen landbouwgrond. Wat gebeurt er op het land, waarom?			Beide	Landbouw en verbinding
Duurzame boer-burger binding door burgerboerderij, bijvoorbeeld het concept Herenboeren.			Beide	(Duurzame) landbouw en verbinding
Een bike park voor jong en oud om actief en passief van wielersport te genieten.			Beide	Recreatie

6.4 Vragenlijst

In totaal hebben 1.558 mensen de vragenlijst ingevuld. De volledige vragenlijst is de vinden in bijlage V. Hieronder worden de resultaten weergegeven. Als in de tabellen een percentage hoger dan 100% staat, konden mensen meerdere antwoordcategorieën aanklikken.

In tabel 1 is te zien dat de meerderheid van de mensen die gereageerd hebben (hierna: de respondenten) de vragenlijst heeft ingevuld als inwoner van Stadshagen of Westenholte (41%) of als inwoner van Zwolle (39%). Verder heeft een deel de vragenlijst ingevuld als bewoner binnen of grenzend aan de gebieden IJsselvizier of Stadsbroek (16%).

Tabel 1: Vanuit welke hoedanigheid heeft de respondent de vragenlijst ingevuld

Respondent heeft vragenlijst ingevuld als	Aantal	Percentage
Bewoner binnen of direct grenzend aan het gebied van IJsselvizier	80	5%
Bewoner binnen of direct grenzend aan het gebied van Stadsbroek	168	11%
Inwoner van Stadshagen	494	32%
Inwoner van Westenholte	139	9%
Inwoner van Zwolle	612	39%
Inwoner van 's Heerenbroek	5	0%
Inwoner van de gemeente Kampen	1	0%
Inwoner van Zwartewaterland	2	0%
Agrarische ondernemer	3	0%
Pachter van gronden op Stadsbroek en/of IJsselvizier	1	0%
Lid van een belangenorganisatie	3	0%
Woningzoekende	29	2%
Student	1	0%
Anders, namelijk	20	1%
Totaal	1.558	100%

In tabel 2 is de leeftijdsverdeling van de respondenten te zien. Bijna een derde van de hen is tussen de 50 en 64 jaar oud. De leeftijdsgroep 18-34 jaar is de kleinste groep.

Tabel 2: Leeftijdsverdeling respondenten

Leeftijdsgroep	Aantal	Percentage
18-34 jaar	171	11%
35-49 jaar	447	29%
50-64 jaar	496	32%
65 jaar en ouder	444	28%
Totaal	1.558	100%

De waarde van Stadsbroek en IJsselvizier

Er is gevraagd wat inwoners, ondernemers en andere betrokkenen op dit moment waardevol vinden aan Stadsbroek en IJsselvizier. Ze konden hierbij meerdere antwoorden aankruisen.

Daarom tellen de percentages op tot meer dan 100%.

In tabel 3 is te zien dat **het groene karakter** van Stadsbroek en IJsselvizier door bijna twee derde van de respondenten als waardevol gezien wordt. Verder wordt in beide gebieden door ongeveer de helft van de respondenten waarde gehecht aan **de natuur**, **de rust** en **het uitzicht**. Voor IJsselvizier zijn nagenoeg alle aspecten wat vaker aangekruist als waardevol dan voor Stadsbroek. Dit geldt met name voor de aspecten **fijn kunnen fietsen in het gebied** en **de woningen en (oude) boerderijen**.

Tabel 3: Waardevolle aspecten van Stadsbroek en IJsselvizier (N = 1.558)

Groene aspect	Stadsbroek	IJsselvizier
Groene karakter	62%	62%
Natuur	50%	55%
Rust	43%	49%
Uitzicht	41%	48%
Fijn wandelen	37%	41%
Fijn fietsen	32%	44%
Dieren	18%	20%
Dichtbij mijn huis	18%	20%
Weet niet	17%	16%
Landbouwgebruik	16%	17%
Woningen/ (oude) boerderijen	15%	22%
Goed bereikbaar	7%	11%
Anders	3%	3%

De respondenten die **anders** aankruisten, noemden als andere waardevolle aspecten van één of beide gebieden bijvoorbeeld **het polderlandschap**, **de cultuurhistorische waarde** en **de belangrijke rol van het gebied voor trekvogels**. Verder benoemden sommige respondenten dat één of beide gebieden de mogelijkheid biedt voor woningbouw.

De toekomst van Stadsbroek en IJsselvizier

De vraag werd gesteld hoe de respondenten Stadsbroek en IJsselvizier graag in de toekomst in. Zij konden per gebied 10 punten verdelen over verschillende onderdelen. Daarbij gold: hoe meer punten, hoe meer zij het onderdeel vinden passen bij het gebied.

In tabel 4 is voor Stadsbroek per onderdeel weergegeven:

1. Welk aandeel van de 1.558 respondenten punten heeft toegekend aan het onderdeel.

2. Wat de score is van het onderdeel berekend over alle 1.558 respondenten.

3. Wat de score is van het onderdeel berekend over alleen de respondenten die punten hebben gegeven aan het onderdeel.

In tabel 5 is hetzelfde gedaan voor het gebied IJsselvizier.

Voor beide gebieden geldt dat het onderdeel **nieuwe natuur die toegankelijk is voor iedereen** van het grootste aandeel respondenten (75% voor Stadsbroek en 71% voor IJsselvizier) punten heeft gekregen. Dit onderdeel heeft dan ook gemiddeld het hoogste aantal punten voor beide gebieden, namelijk 3,2 en 3,1 punten.

Voor Stadsbroek geldt dat de onderdelen **plek voor woningbouw**, **plek voor agrarisch landschap**, **plek voor waterberging** en **plek om vrijetijd te besteden** van 42% tot 49% van de respondenten punten heeft gekregen. Voor IJsselvizier hebben iets minder respondenten punten toegekend aan de onderdelen **plek voor woningbouw**, **plek voor agrarisch landschap**, **plek voor waterberging** en **plek om vrijetijd te besteden**. De percentages lagen tussen de 32% tot 48%.

Als we kijken naar de vierde kolom in de tabel, dan zien we dat de respondenten die punten hebben toegekend aan het onderdeel **wonen**, meteen veel punten hebben toegekend aan dit onderdeel. Voor zowel Stadsbroek als IJsselvizier zien we een hoog gemiddelde bij dit onderdeel. We kunnen hieruit afleiden dat deze relatief kleine groep respondenten hier veel belang aan hecht.

Tabel 4: Toekomst van Stadsbroek (N=1.558)

Onderdeel voor de toekomst	Aandeel respondenten dat punten heeft toegekend aan onderdeel	Gemiddeld aantal punten van alle 1.558 respondenten	Gemiddeld aantal punten van alleen respondenten die punten hebben toegekend
Natuur wel toegankelijk	75%	3,2	4,2
Wonen	42%	1,9	4,6
Agrarisch	45%	1,5	3,3
Waterberging	49%	1,2	2,4
Vrijetijd	44%	1,0	2,4
Natuur niet toegankelijk	30%	0,9	3,0

Tabel 5: Toekomst van IJsselvizier (N=1.558)

Onderdeel voor de toekomst	Aandeel respondenten dat punten heeft toegekend aan onderdeel	Gemiddeld aantal punten van alle 1.558 respondenten	Gemiddeld aantal punten van alleen respondenten die punten hebben toegekend
Natuur wel toegankelijk	71%	3,1	4,3
Wonen	32%	1,6	4,9
Agrarisch	41%	1,5	3,6
Waterberging	48%	1,4	3,0
Vrijetijd	42%	1,1	2,7
Natuur niet toegankelijk	30%	1,1	3,5

De respondenten die **anders** aankruisten, noemden bijvoorbeeld als andere onderdelen: diversiteit in het agrarische landschap met bijvoorbeeld een voedselbos, boomgaard, fruitstruiken en/of meer circulaire of biologische landbouw. Sommige respondenten zouden meer bomen of bos willen. Ook een camping en een plek voor tiny houses werden ook genoemd. Verder gaf een aantal respondenten hier aan dat ze het liefst geen verandering willen in één of beide gebieden. Zij willen het gebied laten zoals het nu is.

Afwegingen bij ideeën voor Stadsbroek en IJsselvizier

Tot slot, konden respondenten aangeven met welke onderdelen volgens hen rekening moet worden gehouden bij de afweging van de ideeën voor Stadsbroek en IJsselvizier. Respondenten konden hierbij meerdere onderwerpen aankruisen. In tabel 6 is te zien dat bijna driekwart van de respondenten (72%) het belangrijk vindt dat er rekening wordt gehouden met de planten en dieren die leven in het gebied. Ook vindt de meerderheid (65%) het belangrijk dat de plannen klimaatbestendig zijn.

Tabel 6: Onderdelen waar rekening moet worden gehouden bij afwegingen ideeën (N=1.558)

Onderdelen om rekening mee te houden bij afweging	Aantal respondenten
De planten en dieren die in het gebied leven	72%
Dat het plan klimaatbestendig is	65%
Dat het plan goed is voor heel Zwolle	39%
Dat, als er woningen komen, deze betaalbaar zijn	34%
Dat er voldoende mensen achter het idee staan	27%
Dat omwonenden geen geluidsoverlast ervaren	26%
Dat het gebied goed bereikbaar is (voor zowel fiets als auto)	26%
Anders	11%

Veel respondenten die **anders** aankruisten bij deze vraag, gaven aan dat ze liever niet willen dat er iets gaat veranderen in beide gebieden. Ze willen dat de gebieden met rust worden gelaten en blijven zoals ze nu zijn. Enkele respondenten die 'anders' aankruisten noemden bijvoorbeeld dat bij de plannen (ook) rekening moet worden gehouden met de stikstofproblematiek, de bereikbaarheid met het openbaar vervoer, het behoud van het landschap en/of de cultuurhistorische waarde van het gebied. Een aantal respondenten geeft aan dat ze niet willen dat er gebouwd gaat worden. Daarentegen geeft ook een aantal respondenten aan dat ze juist wel willen dat er woningen gebouwd gaan worden, gezien de woningnood. Verder zijn er respondenten die voorwaarden stellen aan de woningbouw. Bijvoorbeeld, dat er kleinschalig en natuurinclusief gebouwd moet worden. Of dat er woningen moeten komen voor specifieke doelgroepen (zoals sociale huur, ouderen, starters).

6.5 Ingediende stukken

Na de bijeenkomsten hebben onder andere Natuurplatform Zwolle en Wijkstichting Stadshagen Totaal hun visie en ideeën gedeeld met de gemeente Zwolle. Hieronder staat een samenvatting van deze visies. De volledige stukken vindt u in bijlage VI.

Natuurplatform Zwolle

Natuurplatform Zwolle bepleit voor beide gebieden een natuurbestemming zoals weidevogellandschap.

Wijkstichting Stadshagen totaal

Deze stichting heeft als visie dat het uiterst onwenselijk is om grote hoeveelheden woningen toe te voegen waardoor er problemen voor bewoners kunnen ontstaan zoals: hittestress, wateroverlast, verkeersproblematiek en een scheve verhouding nuts,- sociale-, groen- en recreatieve voorzieningen. Wijkstichting Stadshagen totaal ondersteunt de zienswijze van het Comité Stadsbroek Natuurlijk waarbij het gebied polderlandschap blijft.

Drents Overijsselse Delta

Drents Overijsselse Delta vindt het verstandig om het gesprek over deze twee locaties vooral te plaatsen in het grotere geheel van de opgaven om een toekomstbestendige leefomgeving te creëren. We gaan te maken krijgen met steeds extremere weersomstandigheden dus is een klimaatbestendige richting van de regio noodzakelijk.

Provincie Overijssel

De provincie adviseert in lijn met de inhoud van het Fundament ‘Overijssel voor elkaar’. Zij letten daarbij op hoe er invulling gegeven wordt aan het aspect water en bodem en hoe de locaties zich verhouden tot andere potentiële woningbouwlocaties, het woonbeleid en de woningbouwprogrammering. Daarnaast verwijzen zij naar de recent afgeronde Verstedelijkingsstrategie voor de Regio Zwolle ‘Warme Harten in een klimaatadaptieve Delta’. Ten slotte adviseren zij om de resultaten uit de gehouden gebiedsdagen en bestuurlijke gebiedstafel t.b.v. de Nieuwe omgevingsvisie Overijssel/Provinciaal Programma Landelijk Gebied te betrekken bij de verkenning.

7. Het vervolg

De uitkomsten van het participatietraject, samengevat in dit participatiejournaal worden verwerkt tot een concept-opinienota. De opinienota wordt samen met het participatiejournaal aangeboden aan de gemeenteraad. Vervolgens geven de raadsleden hun mening en opmerkingen op deze documenten tijdens een raadsdebat in juni 2023. Vervolgens stelt het college uitspraken op voor het beleid voor Stadsbroek en IJsselvizier (de zogenaamde richtinggevende uitspraken).

Deze opmerkingen worden verwerkt tot 'richtinggevende uitspraken'. Het college luistert hierbij goed naar alle opgehaalde meningen en ideeën. Maar bij het opstellen van de richtinggevende uitspraken, moet zij ook rekening houden met andere relevante feiten, voorwaarden en omstandigheden. Dit betekent dat er dus andere overwegingen een rol kunnen spelen dan die in het raadsdebat en de participatie naar voren zijn gekomen. In oktober 2023 worden de richtinggevende uitspraken vastgesteld door de gemeenteraad. Daarmee wordt de verkenning afgerond.

Hoe de vervolgstappen er precies uitzien, hangt af van de richting die de gemeente kiest en keuzes die de gemeenteraad vervolgens maakt. Betrokkenen en andere geïnteresseerden worden de komende tijd op de hoogte gehouden van de vervolgstappen via onder andere een nieuwsbrief. Ook wordt er een klankbordgroep opgericht.

Bijlagen

Bijlage I – Stakeholders

Stakeholders Stadsbroek

Stadsbroek	Belang	Type	Bijzonderheden
Direct omwonenden Goudplevierstraat,	Natuur en behoud uitzicht	Mogelijk geïnteresseerde, beïnvloeders	Uitnodiging participatiebijeenkomst Stadsbroek / Waardering openheid landschap. Er zijn zienswijzen ingediend tegen plannen voor woningbouw.
Bewonersgroep Hasselterdijk en Ruimzichtweg		Mogelijk geïnteresseerde	
Agrariërs in het gebied (ongeveer 10)	Behoud natuur en (pachten) agrarisch land	Mogelijk geïnteresseerde / Beïnvloeder grondeigenaren)	Persoonlijke benadering grondeigenaren
Overcoming obstacles (outdoor trainingslocatie)	Recreatie	Mogelijk geïnteresseerde	Dat het blijft behouden
Park de Stadshoeve	Recreatie	Mogelijk geïnteresseerde	
Wielerbaan	Recreatie	Mogelijk geïnteresseerde	
Klimbos	Recreatie	Mogelijk geïnteresseerde	
Stadshager Bos	Natuur en recreatie	Mogelijk geïnteresseerde	
Voedselbos	Natuur, recreatie en voedsel verbouwen	Mogelijk geïnteresseerde	
Stadsbroek Natuurlijk	Ruimte behouden om de natuur in te gaan aan de rand van de stad	Mogelijk geïnteresseerde	
Stadshagen Totaal (wijkvereniging)	Recreatie, natuur, horeca, groene uitloopgebied vanuit Stadshagen	Mogelijk geïnteresseerde	https://stadshagentotaal.nl/contact/

Bijlage I – Stakeholders

Stakeholders Stadsbroek

Stadsbroek	Belang	Type	Bijzonderheden
Polderbelangen Mastenbroek	Ruimte voor agrarische belangen, leefbaarheid van de polder	Mogelijk geïnteresseerde	
Stadsboerderij	Agrarisch-recreatief belang	Mogelijk geïnteresseerde	
Boer Pelleboer			
Milieuraad Zwolle	Natuur en klimaat, landschapsontwikkeling	Mogelijk geïnteresseerde	
Gemeente Zwolle	Klimaat en waterhuishouding, klimaatdijk tbv de waterkering	Beïnvloeder	
Mogelijk initiatief klimaatdijk			
Zwols Stadslanderijen	Agrarische belangen	Mogelijk geïnteresseerde	
Gemeente Zwartewaterland		Beïnvloeder, mogelijk geïnteresseerde	Bilateraal gesprek over belangen
Werkgroep Visie Milligerplas	Balans tussen recreatie, natuur en wonen (onder meer waterspeelmogelijkheden, hondenstrandje, jongerenplek, vergroening woongebied, toekomstig Breezicht)	Mogelijk geïnteresseerde	
Van der Kolk Zwolle	Grondbezitter, bedrijf	Mogelijk geïnteresseerde	
Uw Stadsboer B.V	Agrarische belangen	Mogelijk geïnteresseerde	

Bijlage I – Stakeholders

Stakeholders Stadsbroek

Stadsbroek	Belang	Type	Bijzonderheden
Bewoners Zwolle	Recreatie, uitloopgebied	Toeschouwer, mogelijk geïnteresseerde	Na zomer gaat er gebouwd worden. Eerste bewoners komen hier pas in 2023.
Vereniging De Tippe			Vanaf 2023 participatie, er is nu nog geen bewonersinitiatief.

Bijlage I – Stakeholders

Stakeholders IJsselvizier

IJsselvizier	Belang	Type	Bijzonderheden
Direct omwonenden (ongeveer 50)	Behoud natuur en uitzicht	Mogelijk geïnteresseerde	
Zalkerdijk, Scholtensteeg, Zwolseweg, Veecaterweg			
De Vreugdehoeve		Mogelijk geïnteresseerde	
Wijkvereniging WVF (Westenholte)	Recreatie, bos, uitloopgebied voor Westerholte	Mogelijk geïnteresseerde	
Wijkstichting Spoolder belangen	Behoud uniek karakter van Spoolde, leefbaarheid en natuur.	Toeschouwer	
Roosboom Tijhuis	Natuur en recreatie	Mogelijk geïnteresseerde	
Volkstuinvereniging Zalkerdijk	Behoud van volkstuintjes in het gebied	Mogelijk geïnteresseerde	
Gemeente Zwartewaterland		Mogelijk geïnteresseerde / beïnvloeder	
Zwolse Stadslanderijen	Agrarische belangen	Mogelijk geïnteresseerd	
Stadshager Bos	Natuur en recreatie	Mogelijk geïnteresseerde	
Voedselbos	Natuur, recreatie en voedsel verbouwen	Mogelijk geïnteresseerde	
Vereniging Dorpsbelangen ‘s Heerenbroek	Behoud karakter sHeerenbroek	Toeschouwer	

Bijlage I – Stakeholders

Stakeholders IJsselvizier

IJsselvizier	Belang	Type	Bijzonderheden
Gemeente Kampen/s Heerenbroek		Beïnvloeder	Bilateraal gesprek over belangen
PMC vastgoed en ontwikeling	In 2020 interesse bekend gemaakt in ontwikkeling kleinschalige woningbouw in IJsselvizier	Mogelijk geïnteresseerde	Gemeente benadrukt dat het slechts om het inventariseren van ideeën gaat in het kader van een brede verkenning, is niet formeel in gesprek met ontwikkelaars.
Ontwikkelaar Themaar Investments	Interesse getoond (2022) voor ontwikkeling woningbouw in IJsselvizier	Mogelijk geïnteresseerde	Gemeente benadrukt dat het slechts om inventariseren ideeën gaat, is niet formeel in gesprek met ontwikkelaars
Wekelijkse lokale krant De Brug		Beïnvloeder	
Raadsleden (via Griffie)		Toeschouwer	
Beleidsontwikkelaar natuur en landschap			

Bijlage I – Stakeholders

Stakeholders Algemeen

Algemeen	Belang	Type	Bijzonderheden
Waterschap	Waterpeil in polder is belangrijk. Woningbouw in gebied is risico, binnendijks bouwen is minder risicovol.	Beïnvloeder	Heeft Waterschap een zienswijze ingediend? Mede-overheid / Bilateraal gesprek
Drents Overijsselse Delta	Hasselterdijk wordt versterkt in 2028		
Provincie Overijssel	Verwijst naar de verordening, hecht belang aan landschapsontwikkeling, weidevogelgebied (moet gecompenseerd worden)	Beïnvloeder	Mede-overheid / Bilateraal gesprek
LTO	Agrarisch belang	Beïnvloeder	
Vereniging tot behoud van natuurmonumenten	Beheer uiterwaarden IJssel, belang waterhuishouding	Beïnvloeder	
Vereniging Natuur en Milieu Overijssel	Natuurbehoud	Beïnvloeder	
Fietsersbond	Mobiliteit, fietspaden	Beïnvloeder	

Bijlage I – Stakeholders

Stakeholders Zwolle breed

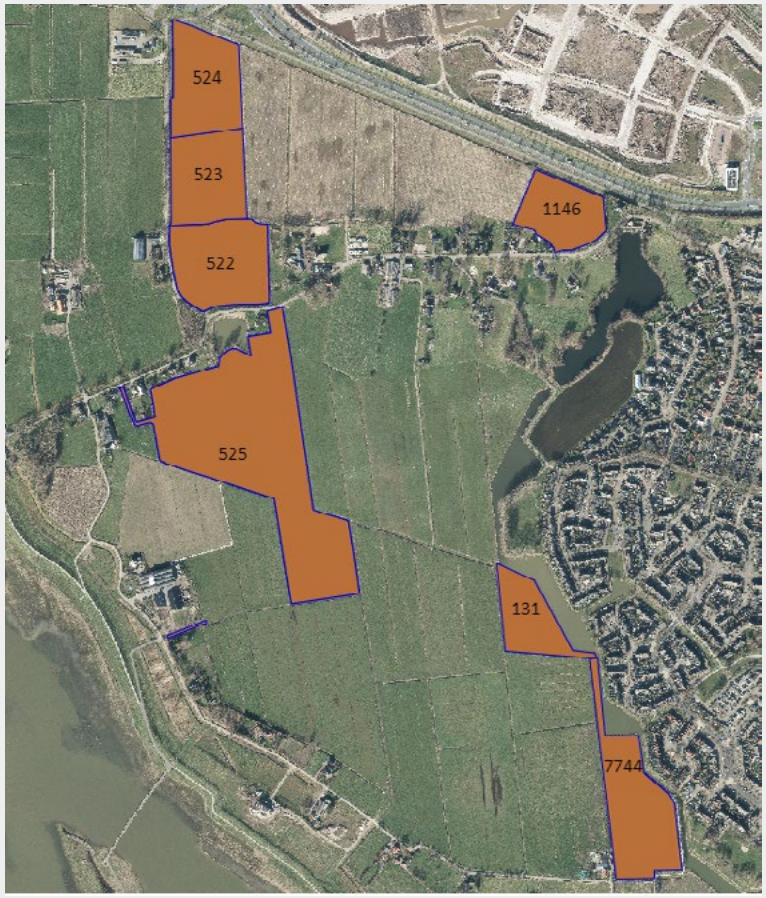
Zwolle (breed)	Belang	Type	Bijzonderheden
Drents Overijsselse Delta	Hasselterdijk wordt versterkt in 2028	Mogelijk geïnteresseerde	Heeft Waterschap een zienswijze ingediend? / Mede-overheid / Bilateraal gesprek
Provincie Overijssel	Verwijst naar de verordening, hecht belang aan landschapsontwikkeling, weidevogelgebied (moet gecompenseerd worden)	Mogelijk geïnteresseerde	Mede-overheid / Bilateraal gesprek
LTO Noord	Agrarisch belang	Mogelijk geïnteresseerde	
LTO Noord	Agrarisch belang		
Natuurmonumenten (Overijssel)	Beheer uiterwaarden IJssel, belang waterhuishouding	Mogelijk geïnteresseerde	
Vereniging Natuur en Milieu Overijssel	Natuurbehoud	Mogelijk geïnteresseerde	
Fietsersbond	Mobiliteit, fietspaden	Mogelijk geïnteresseerde	
Bewoners en burgerpanel	Willen natuur/recreatie en/of woningbouw	Toeschouwers / mogelijk geïnteresseerde	
Vereniging Klein Wonen Zwolle		Belanghebbende	
Het Klimbos			
Manifest Stenenkoorts Zwolle	Willen mogelijkheden voor jongeren/starters op Zwolse woningmarkt	Mogelijk geïnteresseerde	

Bijlage I – Stakeholders

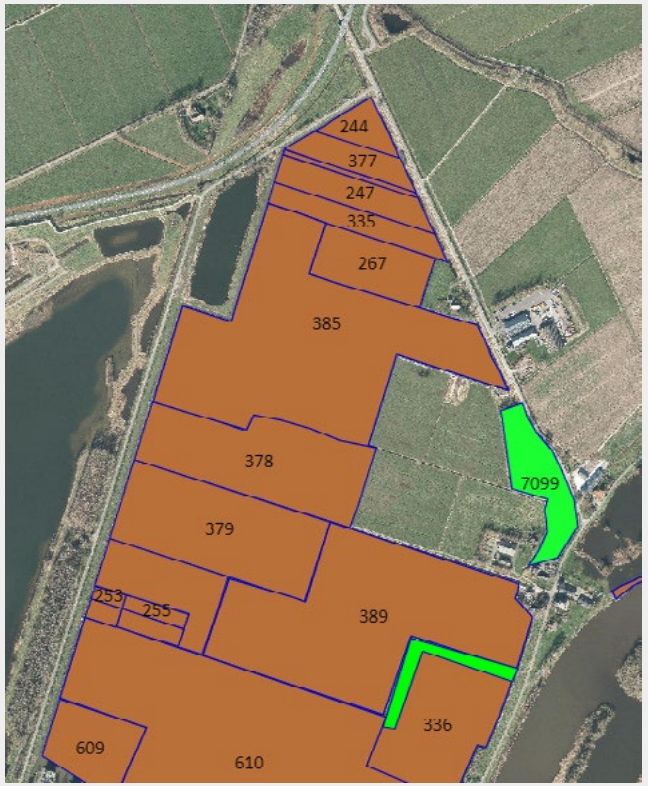
Stakeholders Gemeente Zwolle

Gemeente Zwolle	Belang	Type	Bijzonderheden
College	Wil brede (draagvlak)verkenning ontwikkeling Stadsbroek-IJsselvizier	Sleutelfiguur	
Gemeenteraad	Wil een gedegen overzicht van de verschillende belangen en ideeën die er zijn mbt de ontwikkeling van Stadsbroek en IJsselvizier	Sleutelfiguur	Beslist over vervolg/onderzoeken nav richtinggevende raadsnota.
Collega's interne afdelingen Ruimte en Economie, Ruimtelijke Planvorming,	Adviseren over en/of werken mee aan onderzoeken, ruimtelijke plannen en realisatie Stadsbroek-IJsselvizier	Beïnvloeder	
Vastgoed, Wijkzaken en Beheer, Civiel en Groen en Vastgoed			

Pachters IJsselvizier

Bijlage II – panelen informatieavonden

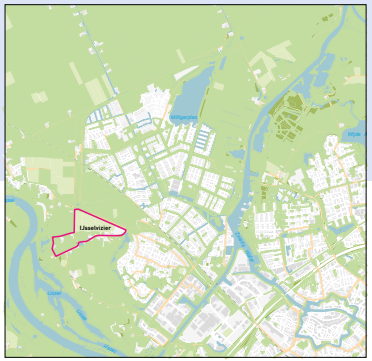
(22 en 23 februari 2023)

welkom

Zwolle

1 IJsselvizier

- IJsselvizier is een plek aan de rand van Stadshagen. De gemeente Zwolle bekijkt op welke manier deze plek bij kan dragen aan de ontwikkeling van Zwolle. Vandaag krijgt iedereen de mogelijkheid om zijn meningen en ideeën voor deze plek te laten weten.
- IJsselvizier ligt tussen de Zalkerdijk, de N331, de IJssel en de gemeentegrens.
- IJsselvizier heeft een oppervlakte van ongeveer 35 hectare.

welkom

Zwolle

1 Stadsbroek

- Stadsbroek is een plek aan de rand van Stadshagen. De gemeente Zwolle bekijkt op welke manier deze plek bij kan dragen aan de ontwikkeling van Zwolle. Vandaag krijgt iedereen de mogelijkheid om zijn meningen en ideeën voor deze plek te laten weten.
- Stadsbroek wordt begrensd door de Werkerlaan, de Hasselterdijk en de grens van de gemeente net voorbij de Ruimzichtweg.
- Stadsbroek is ongeveer 150 hectare groot.

welkom

Zwolle

3 Vanavond - hoe werkt het?

Laat u inspireren
Bij 4 staan voorbeelden om u te inspireren om tot een mening of een idee te komen.

Laat ons weten wat belangrijk voor u is
Bij 5 staat een groot bord. Op dit bord kunt u aangeven wat voor u belangrijk is.

Ideeën
Bij 6 kunt u uw idee ophangen en/of reageren op ideeën van anderen.

Koffieruimte
In de koffieruimte is er gelegenheid om na te praten over ideeën.

Vragenlijst nog niet ingevuld?
Ook kunt u hier de online vragenlijst invullen, indien u dit nog niet gedaan heeft.

welkom

Zwolle

3 Het proces

Stap 1: 15-31 november 2022
We zijn gestart met de verkenning. De analysefase is afgerond

Stap 2: januari - februari 2023
We vragen inwoners, ondernemers en andere belang-hebbenden mee te denken over de mogelijke invulling van de gebieden (participatiefase). Iedereen kan meedenken en ideeën insturen.

Stap 2a: eind januari 2023
Start internetconsultatie

Stap 2b: 22 & 23 februari 2023
Fysieke participatiebijeenkomsten

Stap 3: mei 2023
We leggen alle wensen, ideeën en meningen vast in een participatiejournaal. We maken een concept opinie-nota. Overdracht raad.

Stap 4: juni 2023
Er volgt een raadsdebat over de opinienota en het participatieverslag. De raadsfracties geven hun mening en opmerkingen op het participatiejournaal en de opinienota. We verwerken alle opmerkingen en stellen richtinggevende uitspraken op.

Stap 5: oktober 2023
Raadsdebat beslisnota richtinggevende uitspraken. De gemeenteraad stelt de richtinggevende uitspraken vast. Hiermee ronden we de verkenning af.

Mogelijk vervolg

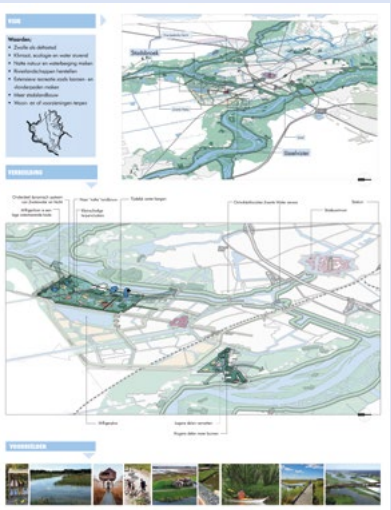
- We passen de Omgevingsvisie aan als dit nodig is. Er volgt een periode waarin iedereen hierop kan reageren. Hierna stelt de gemeenteraad de aangepaste Omgevingsvisie vast.
- Zijn er gebieden die we anders willen inrichten, dan stellen we daarvoor gebiedsvisies op. Dit doen we samen met eigenaren en initiatiefnemers. De gemeenteraad stelt ook deze visies vast.
- We vragen inwoners te reageren op de gebiedsvisie (participatiefase). Daarna maken we een Ruimtelijk Ontwikkelingsplan (ook dan is er nog ruimte om reactie te geven).
- We stellen een nieuw bestemmingsplan op. Dit doen we op basis van de gebiedsvisie en het ruimtelijk ontwikkelingsplan. Onder de Omgevingswet noemen we dit straks een Omgevingsplan.
- Wanneer het Omgevingsplan is vastgesteld, starten de nieuwe ontwikkelingen.
- Soms is nog een omgevingsvergunning nodig. Bijvoorbeeld om te bouwen.

Bijlage II – panelen informatieavonden

(22 en 23 februari 2023)

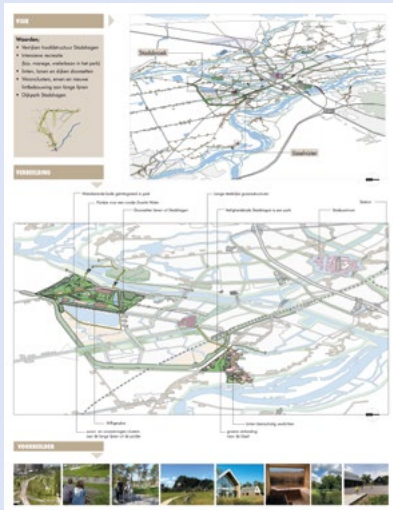
welkom Zwolle

Inspiratievoorbeeld 'oerlandschap'

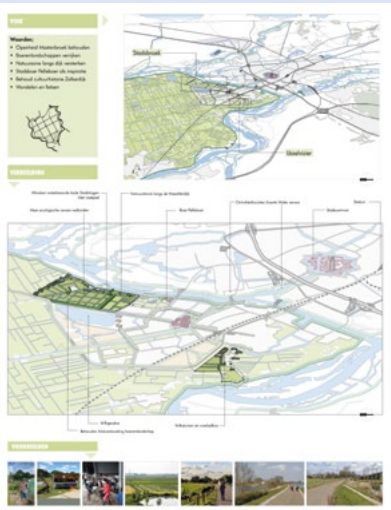
welkom Zwolle

Inspiratievoorbeeld 'lange lijnen – recreatie & landelijk wonen'

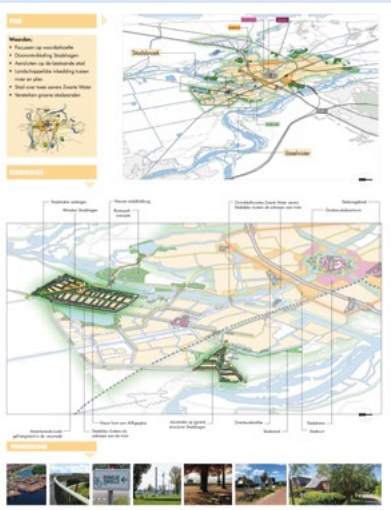
welkom Zwolle

4 Inspiratievoorbeeld 'actief beheren'

welkom Zwolle

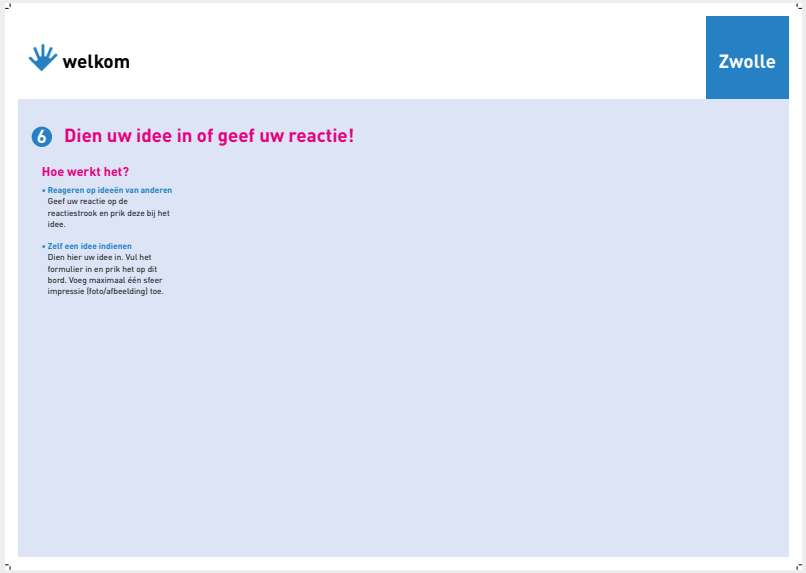
Inspiratievoorbeeld 'stadsringen'

Bijlage II – panelen informatieavonden

(22 en 23 februari 2023)

Bijlage III – Opgehaalde meningen Stadsbroek

Bewoners binnen of direct grenzend aan het gebied van Stadsbroek

	Ik vind het belangrijk dat...	En dat vind ik omdat...
1	Er in mijn omgeving zo divers mogelijk gewoond kan worden en dat er ruimte is om te recreëren en te wandelen en speelruimte voor kinderen. Met verrassingen in de bouw. Niet saai. En veel groen, zodat je kunt ademhalen	Ik me in zo'n omgeving thuis voel.
2	- Het open, weidse van de polder behouden blijft. - Oud rivierenlandschap. - Waarom moet hier ontwikkeld worden?? Hierin klinkt de door velen ongewenste woningbouw al door. - Er is al zo weinig open ruimte in Stadshagen door huizendichtheid. Dus graag zo laten. - Heel veel mensen recreëren hier. Wandelen, fietsen, skaten, etc. - Dit niet vervangen door kunstmatig park. Wilde vogels zijn veel fijner dan eendjes in een park.	Dus geen woningbouw. Er zijn ook geen geschikte toegangswegen. Alleen wat mooie wandelpaden zou fijn zijn.
3	- Er een plek komt in Stadshagen die uitnodigend is om elkaar te ontmoeten - Dat de Millegerplas voor een deel groen blijft. Dit is beter om tot rust te komen dan een ingebouwde plas. - Dat de vele fietsers en wandelaars die in Stadsbroek recreëren een fijne plek houden. - Dat er een plek komt waar verbinding ontstaat tussen groen, biologisch boeren (collectief) en educatie. - Dat er een ontmoetingsplek komt zoals Nooterhof of Vreugdenhoeve. - Dat we wel mee gaan met maatschappelijke belangen maar de behoefte van de mensen wordt meegenomen op een manier die de identiteit van de plek versterkt.	Mensen in Stadshagen een plek verdienen om te recreëren en te ontmoeten. En dat we longen in Stadshagen nodig hebben

Bewoners binnen of direct grenzend aan het gebied van Stadsbroek

	Ik vind het belangrijk dat...	En dat vind ik omdat...
4	Het een open gebied voor natuur en kleinschalige recreatie (wandelen/fietsen) blijft/wordt.	- Stadshagen beperkt natuur heeft. - Meer woningbouw (te) grote druk geeft op de infrastructuur.
5	Het gebied groen blijft. Het liefst met meer kansen voor biodiversiteit, passend bij het typische polderlandschap: Weidevogels, kruidenrijk grasland, riet (veenstroompjes), visrijk, de kiekendief Minder Canadese ganzen Recreatie aan de randen, anders heeft het voor de weidevogels geen zin.	We weinig groen van kwaliteit hebben in de wijk; weinig biodiversiteit.
6	Stadsbroek behouden blijft als natuurlijk uitloopgebied om te kunnen wandelen, recreëren en als oase van rust te kunnen blijven bestaan.	Stadshagen is druk en versteend en heeft behoefte aan meer groen. In de wijk zelf is hier weinig ruimte voor.
7	De waterranden publiek blijven en voor recreatie geschikt. Niet zoals de Millegerplas, waar de woningen tot aan het water zijn gebouwd en recreatie onprettig is geworden.	De oorspronkelijke visie van Zwolle (Margriet Meindertsma) was 'wonen, werken, recreëren'. Wonen is gelukt en de rest is ondergeschikt gebleven.
8	Stadsbroek vooral groen blijft. Geen woningen dus. Ook geen recreatieve voorzieningen. Wel wandelen en fietsen.	Er al zo weinig groen is in de wijk. Ook al omdat rond de plas alles wordt volgebouwd.
9	Het gebied, hoe dan ook, groen blijft. Zodat we (nog) ergens kunnen wandelen, frisse lucht en natuur kunnen beleven. In een wijk die behoorlijk volgebouwd is. Door de Tippe (laatste stuk) is de Milligerplas-wandeling niet meer aantrekkelijk. Laat er s.v.p. nog een groen wandelgebied blijven. Anders is het een kwestie van alleen maar stenen. Geen goed leefklimaat.	Zie hierboven. Groen behouden. Ook voor de vogels en planten die er nu nog zijn. Het is een heel prettig gebied, waar we veel zijn. De nu agrarische bestemming i.c.m. wandelen (zoals nu) is ook prima.

Bewoners binnen of direct grenzend aan het gebied van Stadsbroek

	Ik vind het belangrijk dat...	En dat vind ik omdat...
10	- Meer woningen prima, maar niet hier. - Opplussen natuur. Zie wat er al verloren is gegaan in de afgelopen 25 jaar	- In de huidige plannen van woningbouw er meer ruimte zit voor tiny houses, knarrenhofjes, etc. - De behoefte aan dergelijke woningen groter is dan kleinere kavels met grotere woningen. Geen verdienmodel voor de projectontwikkelaars. - Er meer gebouwd moet worden met tijdelijke woningen die ontwikkeld kunnen worden naar de behoefte van de inwoners.
11	Houd het groen! Bos, natuur, weiland, slootjes... het maakt niet uit. Maar behoudt dit stukje groen!	Stadshagen heeft al zoveel steen en beton. Er is gewoon een enorm tekort aan groene ruimte waar mensen actief op kunnen recreëren. Dit zie ik dan aan de zuidkant van Stadsbroek. Daarnaast aan de noordkant meer ruimte voor een diversiteit aan vogels en andere dieren. Meer stille natuur dus. En dus restricties voor de mens. Wat zou het mooi zijn dat er weer zeldzame vogelsoorten terugkomen in deze weilanden.
12	Het gebied groen blijft. Dus géén woningbouw. Een vervolg op het natuurgebied Milligerplas (voor Stadsbroek).	1. Er genoeg gebouwd wordt in Stadshagen e.o. 2. Het een mooi uitloopgebied van de natuur wordt, waar alle bewoners kunnen recreëren. 3. Gebied als 'groene long' behouden. Ruimte voor vogels en andere dieren (weidevogels, grutto). 4. Al in 2002 een plan ondertekend is dat de bestemming groen zou blijven.
13	- Er groen behouden blijft en er meer bomen gepland worden. - Natuurlijke gedeelten voor het behouden van vogels (weidevogels) en andere dieren. - Een voedselbos waar vrij gewandeld kan worden. - Waterbeheersing waar ook de dieren kunnen gedijen.	- Er natuur nodig is voor het welzijn en welbevinden van de mensen. - De klimaatverandering heeft minder uitstoot van co2 nodig en meer natuurlijke aanpassingen. - Een voedselbos kan kennis voor groei van vruchten o.a. vergroten, want het kan gezien en beleefd worden. Dit kan het gevoel met de natuur versterken en leren hoe ons voedsel groeit en wat daar voor nodig is.

Bewoners binnen of direct grenzend aan het gebied van Stadsbroek

	Ik vind het belangrijk dat...	En dat vind ik omdat...
14	Natuur behoud blijft. Enerzijds voor de vele weidevogels die in dit gebied hun plek hebben. Anderzijds ook om groene plekken te behouden in de wijk. Stadshagen wordt steeds voller gebouwd. Recreëren door wandelen. Route naar de wijk.	Belangrijk om te ontspannen, ontmoeting, welzijn voor mensen.
15	Veel groen + wandel + recreatie	Er is al genoeg gebouwd. Zie werkgroep van Gert Jansema. Bewoners op de hoogte houden van de verandering en echt mee laten beslissen. En niet een inspraak voor de vorm (wettelijk).
16	Laten we groen houden.	In Stadshagen is in vergelijking met andere Zwolse wijken al erg weinig groen te vinden. Actief beheer of oerlandschap vind ik het beste passen bij dit stukje grond. Naast het Zwartewater is het goed om voor de polder een soort buffer te hebben richting de bebouwing.
17	Stadsbroek groen blijft. Vogelland (weide) aandacht krijgt.	Er weinig over is. Laatste stuk water-dijk-polder beleving van Zwolle kun je maar 1x vergooien/ vernielen.
18	Er geen huizen, bedrijven of evenementen komen. Het is belangrijk dat het groen blijft, om te recreëren, ontspannen en te genieten. - Stadshager bos - Voedselbos - Biologische landbouw/Herenboeren	Voor een grote stad als Zwolle, die groeiend is, is een groot natuurgebied essentieel voor je gezondheid, kwaliteit en leefbaarheid. Ook voor de dieren en biodiversiteit is dat hard nodig.

Bewoners binnen of direct grenzend aan het gebied van Stadsbroek

	Ik vind het belangrijk dat...	En dat vind ik omdat...
19	Behoud van natuur. Realisatie van een (voedsel)bos. Bescherming van diersoorten. Verschillende dieren zijn verdwenen met de komst van woningbouw. Ook vind ik het belangrijk dat mensen zich verbonden voelen met de natuur. Veel meer mensen worstelen met hun geestelijke en lichamelijke gezondheid. Natuur biedt veel wetenschappelijk bewezen gezondheidsvoordelen. Denk bijvoorbeeld aan 'forest bathing', natuur en mens kunnen heel goed samen gaan. Ruimte voor bescherming voor de dieren, wateropvang, kanoroutes doortrekken, wandelroutes die ook rolstoeltoegankelijk zijn.	Natuur en welzijn gaan hand in hand. Het één kan niet zonder het ander. Rust en ruimte voor ontspanning. Er is al zoveel groen verdwenen. Volbouwen leidt tot veel meer overlast en overprikkeling
20	Stadsbroek natuur blijft. Stadshagen is helemaal volgebouwd. In het gebied achter de Milligerplas zijn alle hazen en fazanten verjaagd. Of het weiland blijft of een bos maakt mij niet zoveel uit. Als er maar geen bebouwing komt.	We hebben al zo weinig groen in Stadshagen. Het bestaat vrijwel enkel uit woningen. Laat het stuk tussen de Milligerplas en het Zwartewater groen blijven. Dat is goed voor de natuur, hazen en weide- en broedvogels en voor de mens. Het is het laatste stukje onthaasten in de wijk. Iets wat in deze economie en leven vol stress zo belangrijk is.
21	Dit prachtige gebied (Stadsbroek) behouden wordt voor de natuur. Het zou mooi zijn om dit gebied zodanig te ontwikkelen dat het voor veel mensen een prachtige plek wordt om te recreëren en te ontspannen. Bijvoorbeeld een laarzenpad. Bloemen die vroeger normaal waren in een weiland en nu helemaal verdwenen zijn. Aantrekkelijk maken voor vogels enzo.	Stadshagen weinig te bieden heeft aan groen, parken, etc. Weinig wandelmogelijkheden. De wijk wordt steeds groter en de behoefte aan groen ook. De verstedelijking graag stoppen.
22	Geen huizen in Stadsbroek. Er is in Zuid toch nog plek? Geef de weidevogels een kans. Dus een beetje vernatten. Verder groen laten.	

Bewoners binnen of direct grenzend aan het gebied van Stadsbroek

	Ik vind het belangrijk dat...	En dat vind ik omdat...
23	Actief beheer/oerlandschap is prima. Meer groen in de wijk is belangrijk. Hier en daar een woning is niet erg en passend. - Los ook problemen op ivm wateropvang, etc. - Wielerbaan aanbrengen bij sportvelden centreren. - Huidige gebieden die al zijn aangewezen als woongebied efficiënter inrichten. Dus betaalbare woningen ipv grote (dure) huizen op één kaveltje. - Herziening industrie naar bestaande industrieterreinen bijv. Scania. - Laat het groen blijven met voldoende recreatie. - Doorstroom op andere manier regelen.	De wijk heeft meer recreatieruimte nodig. Dit deel wordt intensief gebruikt door wandelaars, spotters, etc. Hier leeft ook nog de natuur en deze kan verbeterd worden.
24	Het gebied gebruikt wordt als (o.a.): - Bos - Wandelpaden - Recreatief gebruik Zowel de bewoners van Stadshagen dan wel andere bewoners van wijken vinden het een uitdaging om gebruik te maken van de recreatieve mogelijkheden. Ik denk dan aan het vele plezier die ik met man en kinderen heb van het bezoeken van het Engelse Werk.	Wij zijn sinds kort inwoner van Stadshagen. Wij wonen er met veel plezier maar missen een bosrijke omgeving.
25	Er GROEN blijft.	Ik dat nodig heb om prettig en gezond te kunnen wonen en sporten.
26	Er in en rond Stadshagen veel groen is.	Ik denk dat er te weinig groen is.
27	Stadsbroek is een mooie plek, maar zou veel mooier kunnen zijn. Een plek waar veel mensen kunnen genieten van de natuur. Het evenwichtiger groenvoorziening, houtwallen, meer struiken, etc. Gebeurd er ook iets met de biodiversiteit. Er kunnen ook voorzieningen komen voor kinderen. Natuureducatie is een groot goed. Jeugd een beter besef hoe kostbaar onze natuur is geven.	De verstedelijking moet niet alle kostbare natuur opslokken. Er moet een evenwicht gevonden worden.

Inwoners van Stadshagen

	Ik vind het belangrijk dat...	En dat vind ik omdat...
28	Om een visie te ontwikkelen à la Dudok in Hilversum.	Mensen perspectief bieden.
29	Stadshagen 'groen' blijft houden nu er al zoveel huizen gebouwd zijn in de wijk. Oog voor de natuur en flora & fauna (weidevogels als de grutto). In 2002 is er al een bestemmingsplan ondertekend door de raad, waarin het gebied is aangemerkt als 'groen blijven' blijf betrouwbaar gemeenteraad!	- Er zijn al heel veel huizen bijgebouwd de afgelopen jaren in de wijk. - Er is in verhouding weinig groen in de wijk. - Belangrijk om te kunnen vertrouwen op besluiten van de gemeenteraad.
30	Er veel meer groen komt. Meer bomen, beplanting en bebossing met struiken en hagen. In Stadshagen hebben we geen hagen, wat vreemd is want het zit wel in het woord. Wat mij betreft komt het Stadshagen Bos dan ook in beide gebieden om een groene uitloop te hebben. In Amsterdam hebben ze zelfs meer bomen per inwoner. Beschamend vind ik dat.	We veel te weinig groen hebben en hier op bezuinigd is. Zo'n grote wijk een bos verdient. Het Stadshager bos. Het wordt echt tijd voor veel en veel meer groen in de wijk en in deze gebieden. Dus alles mag bos worden wat mij betreft.
31	Dat er meer ruimte voor natuur komt. Dat we in Stadshagen een bos krijgen om door te wandelen. We hebben in Stadshagen en Zwolle te weinig bos. Ik wil met mijn kinderen met de fiets naar een bos kunnen gaan.	Omdat we Stadshagen leefbaar moeten maken/houden. We hebben klimaatcrises. Ten behoeve van de biodiversiteit. Ten behoeve van hittestress. Voor ontspanning. Het aandeel bomen in Stadshagen is minder dan in Amsterdam. Meer bomen is goed voor de gezondheid. Om water tekort en overlast tegen te gaan.
32	Stadsbroek groen blijft/verbost voor wandelaars	In Stadshagen weinig groen is. In het begin veel en het wordt nu steeds minder.
33	Stadshagen is overvol met mensen en stenen. Dus veel (recreatief!) groen, om nog enigszins te kunnen ontspannen. Veel natuur! In relatie tot de genoemde volheid is het zeer ontoegankelijk om maar 2 rijstroken over de brug te hebben. Waar men dan ook nog tijdens spitstijden de 'brug' openzet. Files tot in de wijken. Milieuonvriendelijk! Soms ook beangstigend, want bij nood is Stadshagen zeer ontoegankelijk vanaf kant Aa-landen. Nu al lang, laat staan wanneer er steeds maar meer gebouwd wordt.	De geestelijke gezondheid van mensen komt maatschappelijk gezien meer in het gedrang! Kijk maar naar de wachttijden voor (jeugd)hulpverlening. Niet alles draait om geld! Althans dat zou niet moeten!!!

Inwoners van Stadshagen

	Ik vind het belangrijk dat...	En dat vind ik omdat...
34	- Breng de natuur in de wijk! - Wonen op terpen? - Betaalbare woningbouw met veel ruimte voor groen. - Meer woningen in hout uitgevoerd! - Meer betaalbare woningen bv. tiny houses	- Er te weinig natuur en groen is in de wijk (tussen huizen). - Er is te dicht op elkaar wordt gebouwd! - En woningen op terpen is voor de rijken.. - Meer betaalbare woningen Woningen in hout uitvoeren; co2 neutraal!
35	Stadsbroek moet groen blijven. Bereikbaar voor wandelaars, natuurliefhebbers en natuurfotografen. Geen woningen	
36	Er wordt veel gesproken over het Stadshager bos. Dit lijkt me een prachtige locatie voor veel groen, bomen, 'park' idee. Hard nodig voor zo'n grote groeiende wijk, waar nu te weinig 'groen' is.	Stadshagen is een hard groeiende grote wijk. In verhouding is er veel te weinig groen. Dit is een prachtige locatie voor meer groen langs 't Zwartewater. Prachtig om hier ontspanning te zoeken, te wandelen of te hardlopen. Niet heel Stadshagen alleen maar volbouwen!! Mooi in het verlengde van het recreatiegedeelte van de Milligerpas.
37	Het gebied open blijft voor iedereen. Groen (voedsel)bos, wandelen en fietsen. GEEN WONINGEN.	Er genoeg groen moet blijven voor de bewoners van Stadshagen. Liefst op niet te grote afstand van de huizen die er al staan.
38	Er geen huizen, bedrijven of evenementen komen. Het moet een stuk natuur blijven (stukje open en) met bos/ voedselbos of met ruimte 2e kans groen klein / groot. Eventueel speeltuin.	Dat er een plek moet zijn om in verbinding te komen met de natuur. Plek waar je hoofd leeg kan maken door te wandelen of te fietsen. Tegenwoordig zijn velen overbelast. Natuur helpt goed bij psychische ongemakken.

Inwoners van Stadshagen

	Ik vind het belangrijk dat...	En dat vind ik omdat...
39	Het een deel van de groene schil blijft. Er is een mogelijkheid voor een kleinschalige boer/ ecologische vorm te creëren. Dit om de jeugd kennis te laten maken met de plattelandsomgeving. Zie een soort vorm zoals bij Vreugderijkerwaard	
40	Het gebied groen blijft voor planten en dieren. Liefst natuurlandschap (ipv grasland). Mogelijkheid waterberging	Beter voor natuur, milieu/klimaat en welzijn van mensen die er wandelen en fietsen.
41	Houden het natuur als meer mogelijk. Het zou heel jammer zijn dat deze omgeving natuur kwijt raakt	De omgeving van Mariniersstraat was ook zo mooi met natuur en vrije ruimte. Daar zijn in een paar jaren veel gebouwen gebouwd. Jammer te zien hoe het water van de kleine grachtje afgepompt werd om hier te bouwen. Veel bomen en dieren weg. Ik zou dat graag niet meer willen meemaken. Stadshagen is als een natuuromgeving bedoeld. Niet als een stad. Nu wonen wij in Goudplevierstraat. Eén van de eerste plekken in Stadshagen. Het verwijderen van deze plek (natuur omgeving) vind ik als de identiteit van Stadshagen weggooien.

Leden belangenorganisatie

	Ik vind het belangrijk dat...	En dat vind ik omdat...
42	HSV de Hengelsport Zwolle heeft een adoptie overeenkomst met de gemeente Zwolle voor het water Ruimzicht. Dit water valt binnen het gebied voor stadsbroek. HSV de Hengelsport Zwolle wil betrokken worden bij de ontwikkeling van Stadsbroek en hiervoor als belanghebbende partij uitnodigingen ontvangen (mail: vz.hsvzwolle@gmail.com)	
43	Er goed wordt onderzocht hoe natuurgebied en woningbouw met elkaar samen zouden kunnen gaan. (Stadshagen Totaal)	Waarom per se het één of het ander? Er is behoefte aan natuur en er is behoefte aan (betaalbare) woningen. Hoe mooi zou het zijn als dit samenkomt in Stadsbroek...
44	Omdat er een uitloopgebied nodig is, direct bij Stadshagen, waar je de rust, stilte en het groen kan opzoeken. Een bos, maar ook houtwallen, ecologische wateroevers ed. behoren dan tot de mogelijkheden. Kleinschalige biologisch (stads-)landbouw vind ik een waardevolle toevoeging om transport van voedsel zo klein mogelijk te houden. Er zijn veel groene ideeën ingediend. Het is de moeite waard om de initiatiefnemers bij elkaar te roepen om op zoek te gaan naar de gemene deler.	Stadshagen heeft extra groen nodig. Aantal bomen is onder het gemiddelde (zelfs minder dan in Amsterdam), dus een groene invulling van Stadsbroek kan een grote bijdragen leveren aan een gezonde omgeving, gezonde mensen en een plezierige leefomgeving.

Pachters van de gronden op Stadsbroek en /of IJsselvizier

	Ik vind het belangrijk dat...	En dat vind ik omdat...
45	- Stadsbroek het polderlandschap behoudt. - Weidevogels hier aanwezige blijven. - Er agrarische activiteiten blijven plaatsvinden.	Er is in de loop der jaren al zoveel polderlandschap verloren gegaan en er zijn al zo veel weidevogels vertrokken. Door bebouwing in welke vorm dan ook (woningbouw, bebossing, etc.) zal er nog meer verdwijnen.

Inwoners van Zwolle en (agrarische) ondernemers

	Ik vind het belangrijk dat...	En dat vind ik omdat...
46	Bij een gezonde uitbreiding van de stad hoort ook een gezonde leefomgeving. Dit kan in de vorm van toegankelijke natuur, biologische landbouw en ook bijvoorbeeld waterberging. De groei Zwolle gaat dus niet alleen gepaard met uitbreiding van woningen, maar bovenal hoogwaardige landschappen en lokale voedselvoorziening.	Als mensen hebben we een verantwoordelijkheid voor elkaar en de flora en fauna om ons heen.

Inwoners van Zwolle

	Ik vind het belangrijk dat...	En dat vind ik omdat...
47	- Natuur (ruimte voor natuur); - Recreatie en educatie (over natuur); - Ruimte voor water.	Goed om de natuur te behouden. Voorlichting over natuur en milieu verandering.

Doelgroep niet ingevuld

	Ik vind het belangrijk dat...	En dat vind ik omdat...
48	De mogelijkheid om even de bebouwing te ontvluchten voor de bewoners blijft bestaan. Volbouwen is zonde. Een paar woningen voor de happy few verpest veel voor velen. Dus optie 1.	Het goed voor de gezondheid en het klimaat/milieu is.
49	Dit gebied groen blijft. Dat er zeker natuur overblijft en niet alleen maar stenen.	We aan de rand van dit gebied wonen en daar erg blij mee zijn. Er zijn al zoveel woningen in Stadshagen en zo wordt al het groen ons ontnomen. Niet alleen voor ons. Maar ook voor alle vogels.

Bijlage IV - Opgehaalde meningen IJsselvizier

Bewoners binnen of direct grenzend aan het gebied van IJsselvizier

	Ik vind het belangrijk dat...	En dat vind ik omdat...
1	- Het gebied niet vol wordt gebouwd. - Het een recreatiegebied wordt.	- Het overlast geeft in de omgeving.
2	- Het landschap zo blijft zoals het is.. - De weidsheid en zichtlijnen beeldbepalend blijven	Als bewoners van een cultuurhistorisch erfgoed boerderij het belangrijk is dat de gevels zichtbaar vanaf de dijk en in het landschap blijven.
3	Het project IJsselvizier een natuurbestemming krijgt/behoudt.	Het de longen van Stadshaken en Westenholte zijn en het grenst aan een prachtig natuurgebied.
4	Het onderzoek gebied vergroot moet worden!!	- Verkeersveiligheid; - Watersspitsmuis in het gebied; - Flexibel maken van de doelstellingen.
5	Het karakteristieke behouden blijft en de dieren die er nu leven in het veld blijven.	Het te druk wordt. Geen rust voor dier en natuur.
6	- Het gebied IJsselvizier onderdeel blijft uitmaken van het natuurgebied rondom Westenholte (IJssel, uiterwaarde, grensafgrenzing stedelijk gebied (Stadshagen)). - Inwoners van Zwolle voldoende ruimte hebben om van open natuur te wandelen en te genieten op een authentieke Zalkendijk, met rust en ruimte eromheen.	- De stad Zwolle best mag groeien, maar niet ten koste van de natuur - Ik denk dat Stadshagenaren en Westholtenaren en andere Zwollenaren recht hebben op rust en ruimte aan de randen van de stad
7	- Het aantal woningen beperkt blijft. Ruim opgezet - De verkeerssituatie gegarandeerd is. Nu is het al druk op de smalle dijk. - Ingang vanaf de parallelweg Hasseltenweg	Het een oud gebied is met historie en natuur vlakbij de Vreugderijkerswaard.

Bewoners binnen of direct grenzend aan het gebied van IJsselvizier

	Ik vind het belangrijk dat...	En dat vind ik omdat...
8	Het natuurlijke karakter van de regio versterkt mag worden. Er is al mooie natuur (uilen, reeën, vogels w.o. spechten). Hoe mooi is het om dat verder uit te breiden. Dit zou mooi gecombineerd kunnen worden met een overloopfunctie voor de IJssel. Ook lichte recreatie zou mooi passen wellicht. Een ander idee is om er een groot park het Engelse werk van te maken	De Zalkerdijk de oudste dijk van Nederland is. Veel historie dus. Een natuurgebied in het IJsselvizier zou mooi aansluiten bij het natuurgebied aan de Vreugderijkerwaard.
9	- De cultuur/agrarische/ historische waarde behouden blijft!	Omdat de historische/landelijke omgeving niet aangetast zou mogen worden. Heel Zwolle en Stadshagen geniet van deze unieke/landelijke omgeving. Bij hoog water moeten de dieren een uitvalsbasis hebben. Geen woningbouw bij Natura 2000 gebied!
10	Het is erg belangrijk dat het een open en groen gebied blijft. Ruimte voor de natuur en natuurbeleving. Geen woningen.	Stadshagen is al groot en vol genoeg. De mensen hebben ruimte nodig om te wandelen en fietsen. We hebben een prachtig rivierenlandschap. Daarin is een overgang nodig tussen stedelijk gebied en de natuur.
11	Dat er combinatie komt van natuur met een klein aantal woningen. Het is een klein natuurgebied zowel voor Westerholte als Tippe bewoners. Belangrijk hiervan te kunnen genieten	Woningnood is groot. We moeten de beschikbare ruimte die er is samen delen.
12	Het gebied groen blijft.	Omdat het gebied nog redelijk ongeschonden is. Het is een vluchtgebied voor veel dieren bij hoog water. Heel Zwolle geniet nu al van dit gebied!
13	Dat dit mooiste stukje van Zwolle behouden blijft. De cultuurhistorische waarde is van groot belang op de Zalkerdijk. Hier mag geen woningbouw/ nieuwbouw voor in de plaats komen. De ruimte, natuur, flora en fauna moet in stand blijven.	Wij bewoners zijn in dit stuk (Zalkerdijk). Geen woningbouw in Natura 2000 gebied!
14	De romantiek van de Zalkerdijk behouden blijft. Een waterbergingsfunctie vind ik nog niet eens zo gek, omdat het tegemoet komt aan de historische waarde van het gebied. Een groene zone is essentieel voor welbevingen. Woningbouw zou verkwanseling van het buitengebied zijn.	

Inwoners van Westenholte

	Ik vind het belangrijk dat...	En dat vind ik omdat...
15	- Er ook voldoende seniorenwoningen komen. - Vooral voldoende ruimte voor natuur.	
16	Het gebied zoveel mogelijk groen blijft. Met name het noord westelijke gedeelte van IJsselvizier als groene, open buffer van/tussen de stad en de rivier. En als uitloopgebied voor Stadshagen en Westenholte. Wellicht struinpaden, natuurlijk groen en weide gebied, met oog op de weidevogels.	
17	Zwolle is een groeistad en dat betekent dat hier veel mensen willen wonen en werken. Maar Zwolle heeft ook groen nodig. In de wijken en rond de schil van Zwolle. IJsselvizier groen maken past daar uitstekend bij. Dat versterkt het wonen met plezier alleen maar	Het is mooi als de groene schil tussen de bebouwing en de IJssel ook groen Blijft. Wonen is één ding, maar een goede prettige leefomgeving is zeker net zo belangrijk
18	Dat dit prachtige unieke stukje Zwolle (Westenholte), de karakteristieke dijk met de ruimte van de weilanden behouden blijft	Behoud dit stukje erfgoed en ga het niet volbouwen!!
19	IJsselvizier (westkant) groen houden met goede toegang voor iedereen, waarbij recreatie voorop staat. Het landelijke karakter in een waterrijk gebied moet de leidraad hierin zijn	Het blijft belangrijk om rustpunten te houden naast de volle bebouwing van de wijken. Iedereen moet ervan kunnen profiteren en niet enkelingen die hier gaan wonen. Eventueel voor oostkant wel kleinschalig wonen.
20	- Natuur handhaven. Hebben al veel ingeleverd. Waarom alles concentreren rond Stadshagen en Westenholte. Zwolle is groter dan deze twee wijken. - Mocht er wel concrete bouwplannen ontwikkeld worden, denk dan aan ontsluiting.	- De ontsluitingen in Stadshagen/ Aa-landen / Zwolle Zuid altijd een puinhoop is. Er wordt altijd eerst gebouwd en dan pas naar de ontsluitingen gekeken.
21	Als inwoner van de Zalkerdijk vind ik het belangrijk dat het groen blijft. Rust. En niet opgaan in een grote woonwijk.	Groen zorgt voor een goed leefklimaat.
22	- Voetbalvereniging W.V.F. verplaatsen naar waar nu de volkstuintjes zijn. - Er een hele goede ontsluiting komt voor het als maar toenemende verkeer	- W.V.F. kan zijn gewenste uitbreiding krijgen en er kan gebouwd worden op huidige W.V.F. locatie. - Verdiepte wegen zodat landschap behouden blijft.

Inwoners van Westenholte

	Ik vind het belangrijk dat...	En dat vind ik omdat...
23	- Wat is de planning op lange termijn als Stadshagen en IJsselvizier is afgerond? - Het verkeer kan niet allemaal over de Hasseltenweg en Westenholteralle. Er zal een nieuwe ontsluiting moeten komen.	Waar komt een nieuwe brug over de IJssel naar de N50 /A50?
24	- Groen blijft of groener wordt. - Geen uitbreiding van Stadshagen wordt (geen nieuwbouw). - Aansluit of versterkt het rivier (Natura 2000) gebied. - Niet de bestemming wordt van een paar luxe villa's. - Geen hoogbouw. - Iets voor vogels/wild leven. - Mensen uitnodigt. - Aandacht is voor huidige bewoners/moestuin.	- We genoeg baksteen om ons heen hebben. - Klimaat & milieu aandacht nodig heeft. Groen verkoeld en vangt water op. - Veel wildleven dit gebied gebruikt en nodig heeft.
25	In tijden van klimaatverandering er gekozen wordt voor een inrichting die rekening houdt met de oorsprong van het gebied, maar ook ruimte geeft aan weerbarstige natuur met veel biodiversiteit. Het mag er best af en toe onder water staan om kwetsbare flora en fauna, zoals weidevolgels, een kans te geven.	Deze kant van Zwolle heeft bebouwing of weilanden. Er is weinig diversiteit, terwijl klimaatverandering daar wel om vraagt. Daarnaast wordt de Vreugderijkerwaard steeds populairder en kan dit helpen om die drukte wat meer te verdelen. Goed voor mens en dier.
26	- Bestaande natuur/landschap gehandhaafd blijft. - Extensieve recreatie prima. - Ontwikkeling niet overlaten wordt aan projectontwikkelaars. - Wateroverlast Westenholte? Woon hier al 50 jaar, nog nooit meegemaakt.	- Eén van de laatste stukjes groen moet niet vol woningen gepropt worden. - IJsselvizier stilte gebied moet worden/blijven.

Inwoners van Westenholte

	Ik vind het belangrijk dat...	En dat vind ik omdat...
27	Gevolgen omliggende omgeving.	In deze presentatie mis ik de gevolgen die deze plannen hebben op de rest van de omgeving. Bijvoorbeeld: - Hoe is de ontsluiting van dit gebied? - Recreatie voorzieningen aansluitend aan dit gebied? Mijn voorkeur gaat uit naar een 'groene' invulling, ruimte voor natuur en natuurbeleving. In mijn inziens past bij IJsselvizier een soortgelijke groene zone als bij Zwolle Zuid waar ook een groen gebied ligt tussen de bebouwing en de dijk (IJssel)
28	Als bewoner van een woning aan de Voorsterweg vind ik het belangrijk dat het dorpse karakter van Westenholte behouden blijft. Wij genieten van het gebied 'IJsselvizier' om te kunnen wandelen en te genieten van de natuur. Kleinschalige woonprojecten zijn wellicht mogelijk	! Mooie woonomgeving ! Prachtig natuurgebied
29	De cultuurhistorische waarde van het gebied rond de Zalkerdijk behouden blijft in de huidige toestand. Dit is één van de laatste historische stukjes in het buiengebied van Zwolle. Het voedselbos zou mooi aansluiten bij de Volkstuinen.	Voorkomen moet worden dat alles wordt volgebouwd en het ruimtelijke karakter verloren gaat.

Inwoners van 's Heerenbroek

	Ik vind het belangrijk dat...	En dat vind ik omdat...
30	- Openheid blijft en groene doorkijk. Eventueel stad kennis laten maken met het 'dorpskarakter' - Weidevogels/ganzen ed behouden - Niet bebouwen met huizen!!!	- Mobiliteit is nu al lastig. Rondweg loopt vol. - Natuur hebben we nodig. - Afwatering uitloopgebied.
31	Het gebied groen blijft en niet bebouwd wordt. Er moeten mooie wandelroutes blijven voor al die mensen die nu al in de omgeving wonen. Anders moeten we straks allemaal met de auto op pad om naar een mooie wandelroute te gaan of om te recreëren.	Het welzijn van mensen op het spel staat. Recreëren in de natuur is goed voor de geest. Belangrijk voor de hersenen.
32	Gebied open en groen blijft, met niet of nauwelijks ruimte voor wonen. Kan elders in Stadshagen worden gerealiseerd.	IJssel en dijken zijn bijzonder. Moet zo blijven belangrijk voor natuur, vogels, etc.

Inwoners van Stadshagen

	Ik vind het belangrijk dat...	En dat vind ik omdat...
33	Er een project komt dat kleinschalig wordt uitgerold. Ik denk daarbij aan kavels met woningen in boerderijstijl. Dit om geen inbreuk te doen aan de huizen die al bebouwd zijn	Mensen de kans moeten hebben om in een rustige omgeving te kunnen wonen
34	De groene structuur bij de Zalkerdijk/Zalkerveerweg in stand blijft. Dit is een 'groene omgeving' die door vele inwoners van Westenholte/ Stadshagen gebruikt wordt om te recreëren/ontspannen. Dit om de drukte in de woonwijken te ontwijken/tot rust komen. Dit is een belangrijk gebied. Additionele woningen zijn hier ongewenst. Stadshagen en De Tippe zijn geschikte locaties voor uitbreiding. Waarom deze mooie omgeving opgeven voor slechts een paar huizen?	- Ruimte om te recreëren 'verdwijnt'. - De inpassing (additionele woningen) niet passen binnen de huidige inrichting van het gebied. - Betere ontwikkellocaties (De Tippe/Stadshagen Breezicht) bestaan. - Verkeersproblemen op wegen die voor veel verkeer ongeschikt zijn (Zalkerdijk / Zalkerveerweg).

Medeoverheden: gemeente Kampen, Zwartewaterland, College Gedeputeerde Staten, Provincie Overijssel en bestuur waterschap (Drents Overijsselse Delta)

	Ik vind het belangrijk dat...	En dat vind ik omdat...
35	Er geluisterd wordt naar de inwoners van het initiatief Stadshager Bos. Zij zijn al jaren bezig met een proces om te komen tot een bos bij hun wijk. Hun inzet heeft ertoe geleid dat er tientallen betrokkenen zijn en honderden 'fans'.	Ze gelijk hebben. Er is te weinig divers groen in de wijk en er zijn véél te weinig bomen. Dat kan niet meer in deze tijd. We hebben bomen keihard nodig in de strijd tegen klimaatverandering.

Doelgroep niet ingevuld

	Ik vind het belangrijk dat...	En dat vind ik omdat...
36	respect voor de cultuurhistorische waarden van de omgeving te hebben. Laat het de functie van vroeger (overloopgebied) terugkrijgen.	Er gaat te veel verloren. Dit krijg je nooit meer terug. Stukje van Nederland. Eén van de oudste resterende dijken.
37	IJsselvizier groen blijft.	Uniek stukje waar nog dieren (herten, etc.) zijn. Bouw huizen en alles gaat weg. Zalkerdijk is één van de oudste dijken van Nederland. Blijf aub hiervan af en laat het in waarde!
38	Laat alsjeblieft zo veel mogelijk groen en zorg dat de groene doorkijk blijft. Ook in verband met de IJssel en de uiterwaarden.	
39	- Er ruimte is/blijft voor groen. - Dat de volkstuinen behouden blijven en eventueel kunnen uitbreiden.	De volkstuinen zijn groen en verbindend. Ze raken diverse wijkopgaven van zowel Westenholte als Stadshagen. Het gebied de IJsselvizier is een belangrijke buffer tussen De IJssel en de stad Zwolle. Het is belangrijk dat dit een groen gebied is en blijft.

Bijlage V – vragenlijst

Fijn dat je wilt meedenken over de invulling van deze gebieden.

1. Binnen welke leeftijdscategorie val je?

- o 18 – 34 jaar
- o 35 – 49 jaar
- o 50 - 64 jaar
- o 65 jaar en ouder

2. Wat is jouw postcode?

3. Ik geef mijn mening als...

Eén antwoord mogelijk. Kies het meest passende.

- o Bewoner binnen of direct grenzend aan het gebied van IJsselvizier
- o Bewoner binnen of direct grenzend aan het gebied van Stadsbroek
- o Inwoner van Stadshagen
- o Inwoner van Westenholte
- o Inwoner van Zwolle
- o Inwoner van 's Heerenbroek
- o Inwoner van de gemeente Kampen
- o Inwoner van Zwartewaterland
- o Agrarisch ondernemer
- o Pachter van gronden op Stadsbroek en/of IJsselvizier
- o Lid van een belangenorganisatie
- o Projectontwikkelaar
- o Woningzoekende
- o Student
- o Anders, namelijk:

4. Wat vind je op dit moment waardevol aan Stadsbroek

Meerdere antwoorden mogelijk.

- o De rust
- o Het groene karakter
- o Dat je er fijn kunt wandelen
- o Dat je er fijn kunt fietsen
- o Dat het gebruikt wordt voor landbouw
- o De goede bereikbaarheid
- o De aanwezige dieren
- o Het uitzicht
- o De natuur
- o De woningen / (oude) boerderijen
- o Dat het dichtbij mijn huis is
- o Weet ik niet
- o Anders, namelijk:

5. Wil je aangeven als wat voor soort plek je Stadsbroek in de toekomst graag ziet? Je kunt dit doen door punten toe te kennen aan de antwoorden. In totaal zijn er 10 punten te verdelen. De punten geven aan hoe passend je iets voor Stadsbroek vindt. Hierbij geldt: hoe meer punten, hoe passender

Stelling	**Punten**
Stadsbroek als plek voor agrarisch landschap	
Stadsbroek als (afgesloten) plek voor nieuw natuurgebied – niet toegankelijk voor wandelaars/fietsers	
Stadsbroek als een open en nieuw natuurgebied toegankelijk voor iedereen	
Stadsbroek als plek om te wonen	
Stadsbroek als plek om vrijetijd te besteden	
Stadbroek als waterbergingsgebied bij extreme wateroverlast en/of (zeer) hoog water.	
Anders	
Totaal aantal punten	**10**

Licht je puntenverdeling toe. Geef hierbij aan waarom je de punten zo hebt verdeeld. (Als je punten hebt toegekend aan 'Anders', licht dan ook toe wat voor ander soort plek je bedoelt)

6. Wat vind je op dit moment waardevol aan IJsselvizier

Meerdere antwoorden mogelijk.

- o De rust
- o Het groene karakter
- o Dat je er fijn kunt wandelen
- o Dat je er fijn kunt fietsen
- o Dat het gebruikt wordt voor landbouw
- o De goede bereikbaarheid
- o De aanwezige dieren
- o Het uitzicht
- o De natuur
- o De woningen / (oude) boerderijen
- o Dat het dichtbij mijn huis is
- o Weet ik niet
- o Anders, namelijk:

7. Wil je aangeven als wat voor soort plek je IJsselvizier in de toekomst graag ziet? Je kunt dit doen door punten toe te kennen aan de antwoorden. In totaal zijn er 10 punten te verdelen. De punten geven aan hoe passend je iets voor IJsselvizier vindt. Hierbij geldt: hoe meer punten, hoe passender

Stelling	**Punten**
IJsselvizier als plek voor agrarisch landschap	
IJsselvizier als (afgesloten) plek voor nieuw natuurgebied – niet toegankelijk voor wandelaars/fietsers	
IJsselvizier als een open en nieuw natuurgebied toegankelijk voor iedereen	
IJsselvizier als plek om te wonen	
IJsselvizier als plek om vrijetijd te besteden	
Anders	
Totaal aantal punten	**10**

Licht je puntenverdeling toe. Geef hierbij aan waarom je de punten zo hebt verdeeld. (Als je punten hebt toegekend aan 'Anders', licht dan ook toe wat voor ander soort plek je bedoelt)

8. Ik vind het belangrijk dat bij de afweging van ideeën voor Stadsbroek en IJsselvizier rekening wordt gehouden met...

Meerdere antwoorden mogelijk

- o De planten en dieren die in het gebied leven
- o Dat het plan klimaatbestendig is
- o Dat omwonenden geen geluidsoverlast ervaren
- o Dat het goed is voor heel Zwolle
- o Dat er voldoende mensen achter het idee staan
- o Dat, als er woningen komen, deze betaalbaar zijn
- o Dat het gebied goed bereikbaar is (voor zowel fiets als auto)
- o Anders, namelijk:

9. Wil je op de hoogte gehouden worden over de verkenning voor Stadsbroek en IJsselvizier?

- o Ja
- o Nee

10. Klankbordgroep

Voor Stadsbroek en IJsselvizier stellen we begin maart een klankbordgroep op. Je kunt je hiervoor aanmelden. Een klankbordgroep is een groep mensen die meedenkt en de bewegingen van een project volgt.

Bij grote belangstelling kunnen we niet iedereen uitnodigen voor de klankbordgroep. In dit geval stellen we een klankbordgroep samen van verschillende disciplines en mensen uit de samenleving zodat een diverse groep ontstaat. We hopen op jouw begrip.

Wil je deelnemen aan de klankbordgroep voor Stadsbroek en IJsselvizier?

- o Ja
- o Nee

11. E-mailadres

We vragen om je e-mailadres in te vullen. Met het invullen ervan geef je toestemming om dit e-mailadres te verwerken en gebruiken voor het informeren over de verkenning en/of voor de klankbordgroep Stadsbroek en IJsselvizier. De gegevens worden niet langer bewaard dan strikt noodzakelijk.

Hartelijk bedankt voor het invullen!

Deze vragenlijst is onderdeel van een bredere verkenning. Voor meer informatie verwijzen we door naar: stadsbroekenijsselvizier.zwolle.nl

Bijlage VI - ingediende stukken

Participatie inbreng StadshagenTotaal

Aan de Gemeenteraad van de Gemeente Zwolle
T.a.v. Bart van der Vegte, afdeling Proces-, Programma- en Projectmanagement
Postbus 10007
8000 GA ZWOLLE

VAN	DATUM	PAGINA
Simone Kiewiet-de Wit info@stadshagentotaal.nl	10/3/2023	1 van 2 BIJLAGEN -

ONDERWERP
Zienswijze consultatie toekomstige invulling Stadsbroek & IJsselvizier

Geachte raadsleden, geachte heer Van der Vegte,

Als bestuur van de Wijkstichting Stadshagen Totaal willen wij op de valreep een zienswijze indienen over de toekomstige invulling Stadsbroek & IJsselvizier, en maken graag onze visie kenbaar.

Allereerst zien wij de grote opgave van de gemeente als het gaat om huisvesting en woningnood. Hierin is het ons duidelijk dat Stadshagen gebruikt wordt als 'uitbreidingswijk'. Deze wijk heeft ondertussen wel al de omvang van een 'kleine stad' en gaat met het realiseren van De Tippe en Breecamp-West straks de gemeente Dalfsen (29.599 inwoners) en wellicht de stad Kampen voorbij qua inwoners. Echter wel op een veel kleinere oppervlakte. Dit brengt verdere uitdagingen in de leefomgeving met zich mee, en daarmee ook verantwoordelijkheden. Het gaat immers niet alleen om ruimtelijke ordening maar ook om gezondheid, welbevinden, klimaat, milieu en veiligheid. Hierbij zien wij het als uiterst onwenselijk om grote hoeveelheden woningen te gaan toevoegen waardoor er allerlei neven effecten ontstaan die overlast of schade toebrengen aan de bewoners. Hierbij noemen wij: klimaatadaptatie als hittestress en wateroverlast, verkeersproblematiek zoals verstopte ontsluiting van de wijk en zeker niet onbelangrijk een verminderde ratio bouwbestemming versus nuts,- sociale-, groen- en recreatieve voorzieningen.

Eerdere zienswijze

Zoals aangegeven in onze zienswijze op de omgevingsvisie van de Gemeente Zwolle (d.d. 27 augustus 2020) ondersteunen wij de zienswijze van het Comité Stadsbroek Natuurlijk. Wij waarderen het mooie groene gebied, het enige gebied dat binnen de gemeentegrens nog herkenbaar is als polderlandschap. Daar waar de rest van Stadshagen omsloten is door een dijk/waterkering, biedt Stadsbroek volop mogelijkheden voor natuur, groen en recreatie.

Weinig plekken voor uitloop en natuur

Als de corona pandemie ons iets geleerd heeft is het wel dat fysieke en mentale gezondheid niet ophoud bij een dak boven je hoofd hebben, maar hand in hand gaan met buitenruimte, recreatie mogelijkheden, groen en natuur. In de wijk wordt veel thuis gewerkt, wordt ook veel in de eigen buurt gesport en gerecreëerd. Hierbij merken wij expliciet op dat Stadshagen weinig tot geen uitloop gebied heeft. Zeker in vergelijking met de wijken Zwolle-Zuid, Aa-landen en Berkum.

Wij ondersteunen actief het *Stadshagenbos* initiatief en zien grote kansen dit te realiseren in Stadsbroek. Daarbij merken wij op dat op het online ideeënplatform op https://stadsbroekenijsselvizier.zwolle.nl/ dit ook veelvuldig en in verscheidende ideeën/vormen is geopperd.

Participatie

Tot slot willen wij u verzoeken de bewoners goed te betrekken bij de verkenning van Stadsbroek en 'mogelijke latere fasen' hierin zoals u zelf aangeeft op de website. De bijeenkomsten op 22 en 23 februari j.l. én de overweldigende hoeveelheid aan ideeën en reacties op het online ideeën platform, sterken ons in het onderstrepen van dit belang. Het leeft in de buurten en de wijk en mensen nemen ondanks het vinex-bestaan beetje bij beetje eigenaarschap over hun buurten en wijk. Dit laatste is iets wat de gemeente zou moeten aanmoedigen, omarmen en op de juiste manier waarderen, mede doordat dit steevast aanbod komt als verbeterpunt 'sociale cohesie' en 'gevoel met de wijk' in de buurt-tot-buurt onderzoeken.

Tenslotte, wensen wij u veel succes met het verwerken van de ideeën, inspiratie en zienswijzen. We hebben er vertrouwen in dat dit participatieproces in aanloop naar de realisering van de plannen verder zal worden doorgezet en we blijven daar graag deel van uitmaken.

Met vriendelijke groet,
Namens de Wijkstichting Stadshagen Totaal,

Gerdo van den Burg, voorzitter

Simone Kiewiet-de Wit, secretaris

Wijkstichting Stadshagen Totaal is ingeschreven in het handelsregister van de Kamer van Koophandel onder nummer 05072159.

Correspondentie:
P/a/ Peermos 23
8043 MT Zwolle
info@stadshagentotaal.nl

Participatie inbreng Natuurplatform Zwolle

Natuurplatform Zwolle (NPZ)
Secretariaat p/a Milieuraad Zwolle, Goertjesweg 3, 8013 PA Zwolle. Telefoon: 06- 19869323
E-mail: natuurplatformzwolle@milieuraadzwolle.nl , www.milieuraadzwolle.nl

Aan gemeente Zwolle
Projectteam Stadsbroek en IJsselvizier
Via stadsbroekenijsselvizier@zwolle.nl

Zwolle, 13 maart 2023

Voorwoord
De gemeente Zwolle is een verkenning gestart over de toekomst van Stadsbroek en IJsselvizier. De verkenning gaat over welke bijdrage deze plekken kunnen leveren in de ontwikkeling van Zwolle. De gemeente vraagt de inwoners van Zwolle, omwonenden van de gebieden, jongeren, ondernemers, organisaties en andere belanghebbenden om hun mening.

Het Natuurplatform Zwolle maakt ook gebruik van deze gelegenheid. We bepleiten voor beide gebieden een natuurbestemming als weidevogellandschap.
Allereerst bieden wij verzamelde achtergronden aan om dit te onderbouwen. Vervolgens blikken we vooruit op welke wijze dit tot een uitgewerkt plan kan leiden.

Inmiddels hebben wij kennisgenomen van diverse ideeën, onder andere van bewoners van Stadshagen, die logischerwijs zeer betrokken zijn bij de ontwikkelingen rond hun directe leefomgeving. Onze eerste indruk is verheugend: een groot aantal van die ideeën betreft ook een voorkeur voor een natuurlijke ontwikkeling.
We werken graag samen met andere betrokkenen en belanghebbenden aan zo'n ontwikkeling.

Natuurplatform Zwolle
Hans de Graad, voorzitter

Samenvatting

Weidevogellandschap, broodnodig voor vogels, voor ons en onze kinderen.
"Broek" betekent 'vochtig laagland, moerassig gebied. In Nederland is dit landschapstype (half-natuurlijk grasland) sinds 1900 met 93% in oppervlakte afgenomen. Alleen al dit feit is reden voor behoud én verbetering (zo nodig ook: herstelmaatregelen) ervan in Stadsbroek en IJsselvizier. Daarbij sluit dit bij alle ambities voor natuur-, landschappelijke en cultuurhistorische waarden, zoals deze zijn beschreven in de Omgevingsvisie.

- Zowel Stadsbroek als IJsselvizier liggen in Nationaal landschap IJsseldelta met hoge landschappelijke waarden.
- Aan IJsselvizier worden waardevolle natuurwaarden toegekend en in Stadsbroek is ca 30 ha als nieuwe natuur ingericht. Beide gebieden grenzen direct aan Natura 2000.
- Het grootste deel valt binnen de stedelijke hoofdstructuur en daaraan wordt geen bebouwing toegevoegd.
- De gemeente Zwolle streeft naar Brede Welvaart, de hoeveelheid natuur is hiervoor een indicator.
- Inrichting, beheer en onderhoud als vochtig gebied draagt bij aan de klimaatopgave. In de vorm van overloopgebied in de groenblauwe structuur en bij herstel landschapsbiotoop (passend in deltaplan biodiversiteit).
- Water en bodem zijn een sturend principe in de ruimtelijke ordening (opgenomen in coalitieakkoord van huidige kabinet).

Via een beheerplan met de juiste ruimtelijke kaders en samenwerkingen kan dit verder worden uitgewerkt.

Inleiding

Toekomstige invulling van Stadsbroek en IJsselvizier
Stadsbroek en IJsselvizier zijn twee plekken in Zwolle die liggen aan de rand van Stadshagen. De gemeente Zwolle start een verkenning. De verkenning gaat over welke bijdrage deze plekken kunnen leveren in de ontwikkeling en identiteit van Zwolle.

Locatie
Voor deze verkenning richten we ons op de volgende gebieden. IJsselvizier ligt tussen de Zalkerdijk, de N331, de IJssel en de gemeentegrens. IJsselvizier heeft een oppervlakte van ongeveer 35 hectare. Stadsbroek wordt begrensd door de Werkerlaan, de Hasselterdijk en de grens van de gemeente net voorbij de Ruimzichtweg. Stadsbroek is ongeveer 150 hectare groot.

In hoofdstuk 1 geven we een overzicht van relevante achtergronden.
In hoofdstuk 2 komen we tot een verdere uitwerking van ons advies.

1- Achtergronden

In het Achtergronddocument Stadsbroek en IJsselvizier is veel informatie verzameld. We lichten daar enkele van uit, tevens hebben we aanvullingen.

1.1 **Omgevingsvisie: overzicht waarden.**

In de Zwolse omgevingsvisie zijn deze gebieden benoemd als Aanvullende ontwikkellocaties. Diverse kenmerken worden aan de hand van kaartjes aangegeven. Zowel de natuurwaarden, landschappelijke waarden, de positie in de stedelijke groenstructuur, als de cultuurhistorische waarden.

Natuurwaarden blz. 48

Landschap blz. 49

Stedelijke groenstructuur blz. 52

Cultuurhistorische waarden blz. 54

1.1.2 Omgevingsvisie, opgetelde waarden

De totaal aanwezige waarden per gebied hebben in de volgende tabel samengevat. Dit is bedoeld voor het beeld, immers is het met de beschikbare informatie niet goed mogelijk waarden onderling te vergelijken door middel van nader gewogen getallen.

	Natura-2000	Natuur-waarden zeer waardevol	Natuur-waarden waarde-vol	Land-schaps-waarden zeer waardevol	Land-schaps-waarden waarde-vol	Natio-naal land-schap	Hoofd-groen-structuur	Cult. hist. - zeer waardevol	totaal
IJsselvizier	Grenzend aan – 1	-	1	Zie nationaal landschap	Idem	2	1	2	7
Stadsbroek	Grenzend aan - 1	-	Rondom stadskolk 0,5	Idem	Idem	2	1	2	6,5
ZAS blz 59	In stadsbroek – noodventiel voor de groenblauwe structuur en overloopgebied in extreme situaties								
Vraag	Hoe verhouden deze huidige waarden zich tot de gewenste waarden (als vertaling van de topambitie van de omgevingsvisie: “het behouden en beschermen van cultuurhistorie, biodiversiteit en landschap als belangrijke fysieke waarden.								

1.1.3 Potentiële (natuur)waarden.

Naast de bestaande waarden is het goed om ook aandacht te besteden aan potentie. Voor natuur wordt daar aandacht aan besteed in de Zwolse natuurwaardenkaart, die momenteel in ontwikkeling is.
Omgevingsvisie bladzijde 46: “De komende jaren wordt de natuurwaardenkaart verder uitgewerkt in samenspraak met de Zwolse natuurorganisaties.”
Hierbij wordt naast het voorkomen van beschermde/bedreigde soorten ook gekeken naar de potenties van groengebieden voor de biodiversiteit’.

Om de potenties te bepalen is het belangrijk om de aanwezige soorten (flora en fauna) te kennen, tevens de ontwikkeling in waarneming van deze soorten. En de positie van de gebieden in de ecologische structuur. Mogelijkerwijs welke soorten inmiddels zijn verdwenen maar wel weer zouden kunnen terugkeren bij de juiste beheers en inrichtingsmaatregelen. Onze verwachting is dat de Zwolse Natuurwaardenkaart deze inzichten zal verschaffen.

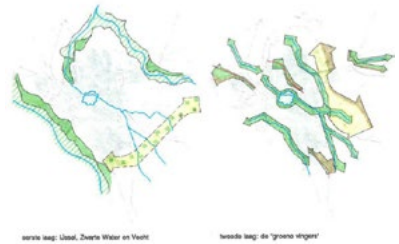
Voor Stadsbroek ontvingen we indicatief informatie van de groep Stadsbroek Natuurlijk over de meerjarige teruggang in waargenomen weidevogels. Deze informatie hebben we naar de gemeente gestuurd om mee te nemen bij de ontwikkeling van de natuurwaardenkaart.

1.1.4. Natura 2000 “Kroonjuwelen van de Zwolse biodiversiteit” [kaartbladen Rijntakken]

Omgevingsvisie blz. 46: Diverse gebieden in de gemeente Zwolle maken onderdeel uit van het Natuurnetwerk Nederland (NNN), waaronder de Natura 2000 gebieden Daarnaast gaat het om gebieden rond Windesheim, De Ruiten en sommige landgoederen. Zowel de Natura 2000 en de NNN-gebieden kennen een beschermingsregime, dat gericht is op het beschermen van de natuurwaarden.
Kenmerkend voor het beschermingsregime van de Natura2000- gebieden is dat activiteiten daarbuiten ook getoetst moeten worden op de instandhoudingsdoelstellingen van deze gebieden.

De kwaliteit van de natuur in Nederland staat er in het algemeen niet goed voor. Het verlies aan biodiversiteit is enorm. We gaan ervan uit dat dit ook voor de natuur in Zwolle geldt. Een van de belangrijkste oorzaken is het verlies aan leefgebied. Laten we daar waar het kan de ontwikkeling keren in herstel van leefgebieden.

eerste laag: IJssel, Zwarte Water en Vecht tweede laag: de 'groene vingers'

1.1.5 Nog enkele relevante passages uit de Zwolse Omgevingsvisie

• Blz. 46 - Eén van de geformuleerde topambities is het behouden en beschermen van cultuurhistorie, biodiversiteit en landschap als belangrijke fysieke waarden.
• Blz. 53 – Spelregels hoe om te gaan met fysiek kapitaal; 7. Landschap en natuurwaarden: ingrepen in de fysieke leefomgeving mogen netto kwalitatief niet ten koste gaan van het landschappelijke kwaliteiten, de Zwolse hoofdgroenstructuur en zouden als vertrekpunt de aanwezige natuurwaarden moeten versterken. De natuurwaardenkaart is een belangrijk kader om die afweging te kunnen maken
• Blz. 14. Zwolle kent een ijzersterk 'fundament', een basis om op verder te groeien: de kwaliteiten van de bestaande stad en haar natuurlijke omgeving. Dit zijn de kwaliteiten op het gebied van landschap, cultuurhistorie en biodiversiteit: dit heet het fysiek kapitaal. Centraal staat de ambitie dat Zwolle haar ruimtelijke, cultuurhistorische en landschappelijke kwaliteiten behoudt en versterkt.
• Blz. 50- De koers is dat de hoofdgroenstructuur in de toekomst behouden blijft, of aangevuld, waar nodig, vanwege het belang voor de gemeente als geheel. Er wordt een terughoudend beleid gevoerd met het toevoegen van nieuwe bebouwing binnen de hoofdgroenstructuur.

1.2 Europees beleid
In de door de gemeente verzamelde achtergronden missen we aandacht voor recent Europees beleid.

A- Algemeen is het EU-beleid erop gericht om vermindering van landschapsareaal tegen te gaan. Logischerwijs heeft dit ook voor Zwolle consequenties. Bij lastige keuzes zullen wat het Natuurplatform Zwolle betreft aanwezige waarden en potenties doorslaggevend dienen te zijn.

B- Europese Biodiversiteitsstrategie (EBS) biodiversiteit 30% van grond- en waterareaal
De Europese Commissie stelt als doel om ten minste 30% van het Europees areaal op land en op zee te beschermen. Dit beleid heeft logischerwijs ook consequenties voor de ruimtelijke keuzes van Zwolle.

1.3 Deltaplan biodiversiteitsherstel
Om het belang van behoud en herstel van biodiversiteit te benadrukken is de gemeente Zwolle partner van het 'Deltaplan biodiversiteitsherstel'. Natuurorganisaties, boeren, burgers, wetenschappers, overheden en bedrijven zetten zich vanuit dit deltaplan samen in voor biodiversiteitsherstel in Nederland'.
Kortheidshalve verwijzen wij naar dit door Zwolle ondertekende plan. Stadsbroek en IJsselvizier zijn uitermate geschikt om werk te maken van de ambities uit het Deltaplan.

1.4 Natuur als indicator van brede welvaart
Ambities uit het Zwolse Coalitieakkoord 2022-2026:
"De fysieke en sociale ontwikkeling van de stad moeten in evenwicht zijn. Economische groei is niet het doel. We leggen de focus op de ontwikkeling van de brede welvaart. Het gaat niet alleen om materiële welvaart, maar ook om zaken als gezondheid, onderwijs, milieu en leefomgeving, sociale cohesie, persoonlijke ontplooiing en (on)veiligheid. Dit sluit aan bij de sustainable development goals, waar wij ons als Zwolle aan hebben verbonden.

Natuur is een bestanddeel van en indicator voor brede welvaart. De indicatorwaarde in 2020 per inwoner staat in de afbeelding hieronder weergegeven. Bij een groter aantal inwoners en gelijkblijvende oppervlakte natuur zal de deze score afnemen. En daarmee wordt de bijdrage van natuur aan de brede welvaart alsmaar smaller. Een belangrijke noodzaak en motivatie om de oppervlakte natuur te vergroten (in lijn met EU).

Dit zijn de scores van Zwolle in 2020:
Bron: https://www.cbs.nl/nl-nl/visualisaties/regionale-monitor-brede-welvaart/thema & cbs Statline

1.5 Milieuvisie Buitengebied

De Milieuvisie Buitengebied van de Milieuraad Zwolle blijft een belangrijke bron van informatie over de aanwezige waarden in gebieden, zoals Stadsbroek en IJsselvizier. In samenhang met de verdere omgeving.

1. 6 Groeiambities van Zwolle en klimaat- uitdagingen vragen om afgewogen keuzes.
Nog enkele argumenten voor de keuze om deze gebieden ruimte te geven voor natte natuur:

- Natuur krijgt een grotere rol in ruimtelijke ordening; water en bodem zijn sturend. (Bron: coalitieakkoord van kabinet).
- Aantal inwoners in Zwolle neemt toe ➔ Hoeveelheid natuur neemt toe in gelijke tred of zelfs meer (volgens Eu- beleid)
- Locaties IJsselvizier en Stadsbroek niet invullen los van het stedelijk perspectief: alle ambities concrete locaties geven (voorzorgsprincipe).
- Verlies van biodiversiteit sinds 1900 is 85% ➔ Herstel is noodzakelijk – prioriteit geven aan kansrijke locaties.
- Belang van noodventielen voor wateropvang (klimaatadaptatie); en natte gebieden als CO2-spons (Trouw 6 mei 2022). Hierbij verwijzen wij ook naar de Zwolse ambities op dit terrein, onder andere Omgevingsvisie, paragraaf 5.3, en algemeen de (potentiële) waarde van Stadsbroek en IJsselvizier in het kader van klimaatadaptatie.

Deze belangen zijn zeer groot, kortheidshalve laten we het nu bij deze verwijzingen.

1.7 Weidevogels vragen om hulp
(Bron: website Natuurmonumenten)
Situatie
Weidevogels voelen zich thuis in het Nederlandse boerenland. De meest bekende zijn de kievit, de grutto en de scholekster. Weidevogels eten onder andere insecten en halen ook eten zoals wormen uit de vochtige bodem.
Probleem:
De landbouw in Nederland wordt steeds intensiever. Hierdoor groeien er geen kruiden of bloemen meer in de weilanden en groeit er alleen nog gras. Op grasland komen minder insecten af. Weidevogels kunnen daardoor moeilijker aan voedsel komen. De boeren maaien het grasland voor voer voor de koeien in de wintermaanden. De maaimachine kan de nesten van de weidevogels kapot maken. Weidevogels halen hun eten ook uit de vochtige bodem. Het waterpeil in veel gebieden is verlaagd, zodat zware landbouwmachines niet in de bodem zakken. Dat zorgt voor een hardere bodem en maakt het voor de vogels lastig om voedsel uit de grond te halen.

2- Voorstel: **Weidevogellandschap**, *broodnodig voor vogels, voor ons en onze kinderen*

"Broek" betekent 'vochtig laagland, moerassig gebied. In Nederland is dit landschapstype (half-natuurlijk grasland) sinds 1900 met 93% in oppervlakte afgenomen. Alleen al dit feit is reden voor behoud én verbetering ervan in Stadsbroek en IJsselvizier. Daarbij sluit dit bij alle hiervoor genoemde ambities rond natuur-, landschappelijke en cultuurhistorische waarden.

2.1. Wat is er nodig voor florerend weidevogellandschap?
(Bron: Natuurmonumenten, en andere)

Belangrijk zijn gebieden waar eten is voor weidevogels en waar ze hun jongen kunnen grootbrengen. Met kruidenrijk grasland, want dat is aantrekkelijk voor insecten. Zij weren predatoren uit het gebied, bijvoorbeeld door het verwijderen van struiken waarin natuurlijke vijanden van weidevogels kunnen schuilen. Maaien gebeurt later in het seizoen, zodat kuikens voedsel en een schuilplaats vinden.

Het is belangrijk dat de landbouw een nieuwe richting inslaat. Dit is mogelijk als de landbouw geen schade aanbrengt aan de natuur, maar haar juist aanvult. Steeds meer boeren zetten zich in om de vogels in hun weilanden te behouden. Bijvoorbeeld door rekening te houden met de nesten of pas later in het seizoen te maaien. Zo kunnen weidevogels ongestoord broeden en hun jongen veilig grootbrengen.

Waterschappen en overheden kunnen tijdelijk het grondwaterpeil in landbouwgebieden verhogen. Er ontstaan dan diepe plassen op het land, waar de grutto, de kievit en de tureluur graag slapen. Als de plas is opgedroogd, vinden ze er ook eten. Daarbij is het belangrijk het water open te houden, niet te laten dichtgroeien.

2.2 Hoe verder?
Natuurplatform Zwolle vraagt om een uitgewerkt scenario, zodat er door de gemeenteraad een onderbouwde keuze kan worden gemaakt om Stadsbroek en IJsselvizier in deze richting de ruimte te geven. We bieden hierbij aan om mee te blijven denken, samen met alle verdere betrokkenen en belanghebbenden.

Ons Manifest Duurzaam Zwolle 2022-2026 (en 2050) - 'Waarmaken en waarnemen, ten behoeve van Collegeprogramma 2022 – 2026 (maart 2022) geeft verder diverse handreikingen voor het daadwerkelijk borgen van het behalen van gewenste resultaten binnen de groene en duurzame thema's.

Toekomstbeeld!

Alle foto's afkomstig van www.wikipedia.nl

Buiten de participatiefase ingediend- Wijkvereniging WVF - Visie op IJsselvizier

Gemeente Zwolle
T.a.v. de heer B. van der Vegte
Projectleider IJsselvizier

ENKEL PER MAIL

Zwolle, 24 april 2023,

Geachte heer van der Vegte,

Namens Wijkvereniging WVF stuur ik u hierbij onze visie op de ontwikkeling van het gebied IJsselvizier. Deze visie is tot stand gekomen tijdens drie bijeenkomsten met wijkbewoners uit Westenholte.

Inleiding

Zonder direct een voorkeur uitspreken voor één van de visies zoals geformuleerd in de nota IJsselvisier van de gemeente Zwolle, willen we wel van mogelijkheid gebruik maken om een aantal aanbevelingen onder de aandacht te brengen.

Wijkvereniging WVF wil, als vertegenwoordiger van Westenholte, graag aandacht vragen voor de volgende kernpunten. Deze kernpunten zijn opgesteld naar aanleiding van bijeenkomsten met wijkbewoners die door wijkvereniging WVF zijn georganiseerd.

Wat ons betreft is de rode draad bij alle mogelijkheden in het gebied de verkeersveiligheid. Immers, meer activiteiten creëren ook meer verkeersbewegingen. Op dit moment zijn de wegen rondom het gebied van de IJsselvizier (Zalkerdijk, Zalkerveerweg, Scholtensteeg) al overbelast. Wij maken ons zorgen over de gevolgen van nieuwe ontwikkelingen in dit gebied op de verkeersveiligheid en vragen hierbij expliciete aandacht voor dit onderwerp.

Daarnaast concluderen wij dat alle wensen die leven met betrekking tot de IJsselvizier, niet in dit beperkte gebied te realiseren zijn. Om die reden bevelen wij aan om ook het gebied tussen de Zalkerdijk en de Zalkerveerweg bij de gebiedsontwikkeling te betrekken. Hierdoor ontstaat meer ruimte om op een constructieve manier de wensen die voor dit gebied leven te realiseren.

Hieronder worden per onderwerp aanbevelingen gegeven voor de gebiedsontwikkeling van de IJsselvizier.

1. Volkstuinen (onderdeel van Wijkvereniging WVF)

Wijkvereniging WVF is voor behoud en wellicht zelfs uitbreiding van de volkstuinen. De huidige volkstuinen voorzien in een duidelijke en zelfs groeiende behoefte. Dit blijkt o.a. uit een groeiende wachtlijst. Men wordt zich steeds meer bewust van het feit dat voordat groenten in de supermarkt belanden, zowel vers als in pot of blik, er een heel proces aan vooraf gaat. Veel kinderen die hun ouders vergezellen maken nu bewust het groeiproces mee van hun favoriete groenten en de invloed van de natuur hierop. Het ter beschikking stellen van een hoekje van de tuin waarin kinderen zelf kunnen bepalen wat zij daar willen planten, en daarbij de ontwikkeling kunnen volgen, zorgt dat zij steeds meer interesse krijgen in het telen van voedsel. En aan het eind van het seizoen zijn ze trots dat zij de eigen geteelde en verzorgde producten kunnen tonen. Veel bewoners van zowel Stadshagen als Westenholte maken dankbaar gebruik van deze voorziening. Het volkstuincomplex aan de Zalkerdijk stimuleert biologisch verantwoorde tuinbouw. In het kader van de nieuwe ontwikkeling van het gebied IJsselvizier kan ook gedacht worden aan de (her)introductie van schooltuinen met een educatieve functie voor de basisschoolleerlingen uit Westenholte en de Tippe, waarbij ook tuinders van de volkstuinen kunnen assisteren.

2. Recreatie en bewegen

Omwonenden uit Westenholte en Stadshagen maken nu al intensief gebruik van de Zalkerdijk om te wandelen, te fietsen en te genieten van het buiten zijn. Ook de Vreugdehoeve is een geliefd doel om met de kinderen naar toe te gaan. Dan zou het prachtig zijn als deze uitloopmogelijkheid meegenomen wordt in de ontwikkeling, met meer doorgaande wandel- en fietspaden naar de IJssel. Ook meer ruimte voor recreatie en bewegen in een natuurlijke omgeving. Daarbij wordt gedacht aan een parkachtig landschap met veel groen, water en wellicht een voedselbos. Er ontstaat daarmee een veilig alternatief voor de risicovolle verkeerssituatie op de smalle Zalkerdijk en Scholtensteeg waar nu ook auto's en vracht- en landbouwverkeer gebruik van maken. Niet alleen vanuit Westenholte, maar ook vanuit Stadshagen zal die behoefte aan recreatie in de natuur alleen maar toenemen. Daarbij komt dat de toekomstige bewoners van de nieuwe wijk de Tippe een rechtstreekse verbinding met het gebied IJsselvizier krijgen via de geplande voetfietsbrug over de Hasselterweg,

3. Biologische educatieve landbouw en veeteelt.

De stadsmens raakt steeds meer vervreemd van de oorsprong van zijn voedsel. Hoe mooi zou het zijn als in overleg met de bestaande veehouders in dit gebied, hun bedrijf mede een landschappelijke inbedding zouden kunnen krijgen. Met aandacht voor het biologisch verantwoord telen van gewas en het houden van dieren in relatie met de natuurlijke omgeving. Dit kan goed gecombineerd worden met een educatief aanbod van voorlichting en de mogelijkheid om ervaring op te doen aan stadsbewoners uit de omgeving. Een aansprekend voorbeeld van burgerinitiatief op dit gebied is de landelijke organisatie Herenboeren (www.herenboeren.nl).

De bovengenoemde veehouders hebben ook zelf al hun pleidooi ingediend bij de gemeente. Daarin geven zij te kennen dat hun voorkeur uitgaat naar een duurzaam te exploiteren biologisch boerenbedrijf. Voorwaarde daarbij is dat er meer grond beschikbaar komt naast de nu gebruikte ruimte voor een rendabele bedrijfsvoering. Dit zou vooral buiten het gebied van de IJsselvizier kunnen liggen. Om die reden vinden zij het belangrijk dat de gronden buiten het plan IJsselvizier erbij betrokken worden. Ze bieden aan om een rol te spelen bij het beheer en landschapsonderhoud van het gebied.

4. Huisvesting

De gemeente Zwolle heeft de ambitie om 10.000 woningen voor 2030 te realiseren. Het zal duidelijk zijn dat wijkvereniging WVF geen voorstander is voor grootschalige woningbouw. Waar wel aan gedacht kan worden, is een bijdrage in de vorm van kleinschalige laagbouw voor met name senioren. Dit kan de doorstroming van woningen in Westenholte bevorderen. Er is landelijk grote bezorgdheid over de toekomst van de ouderen. Dat speelt ook in Westenholte een herkenbare rol. Binnen de ontwikkeling van IJsselvizier zou daar ook rekening mee kunnen worden gehouden. We denken aan niet te grote woningen met een landelijke uitstraling waarbij onderlinge zorg tot de mogelijkheden behoort. Ontsluiting ten behoeve van de bewoning in het heringerichte gebied zou vanaf de parallelweg Hasselterweg gerealiseerd moeten worden, gelet op het aandachtspunt van de verkeersveiligheid.

5. De ontwikkeling van het klimaat

Het idee om ook de gevolgen van de klimaatverandering in het plan mee te nemen spreekt ons aan. WVF is daarom voorstander van een natuurlijke ontwikkeling van het gebied. Niet alleen de biodiversiteit is daarmee gebaat, het geeft ook mogelijkheden voor extra waterberging en CO2-compensatie. Door de verbinding met het in de directe nabijheid gelegen gebied, beheerd door het Landschap Overijssel, kan er een aantrekkelijke biotoop ontstaan voor flora en fauna.

6. Conclusie

Juist de landelijke uitstraling van de Zalkerdijk maakt het voor de bewoners van zowel Westenholte en als Stadshagen aantrekkelijk en waardevol. Dit zouden we graag behouden en doorgetrokken willen zien in de verdere invulling van de gebiedsontwikkeling IJsselvizier met groen en biodiversiteit. De aanbeveling is om daarbij een landschapsarchitect te betrekken.

Wijkvereniging WVF | Hondsdrafweg 3, 8042 GL, Zwolle | www.stinskracht.nl | KvK nr. 40059190
Secretaris@wijkverenigingWVF.nl | tel. 06 21 111 536 | IBAN-nr: NL27 INGB 0001 0362 70

Beargumenteerd vanuit de publieke, private en particuliere belangen zoals die spelen in Westenholte, willen we met deze aanbevelingen een bijdrage aan deze ontwikkeling geven. Hierin staat centraal dat we geen voorstander zijn van een verdere uitbreiding van Zwolle met woningbouw in dit gebied.

Zoals hiervoor benoemd, vragen we daarnaast aandacht voor de verkeersveiligheid in en rondom de IJsselvizier. Daarnaast willen we dringend aandacht vragen voor de wens om de gebiedsontwikkeling breder te bekijken dan enkel de IJsselvizier.

Graag zouden wij in een gesprek onze visie nader willen toelichten.

Ik dank u bij voorbaat hartelijk voor het betrekken van onze aanbevelingen bij de verdere ontwikkeling van de IJsselvizier.

Met vriendelijke groet,
namens Wijkvereniging WVF en betrokken wijkbewoners,

Linda Bosselaar-Modderkolk
Secretaris Wijkvereniging WVF

Wijkvereniging WVF | Hondsdrafweg 3, 8042 GL, Zwolle | www.stinskracht.nl | KvK nr. 40059190
Secretaris@wijkverenigingWVF.nl | tel. 06 21 111 536 | IBAN-nr: NL27 INGB 0001 0362 70